

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia .....2008 r.

**w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów
Salmonelli w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)”**

Na podstawie art. 57 ust. 3 i 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 69, poz. 625, z póź. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wprowadza się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus Gallus*) na lata 2008 – 2010”, stanowiący załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 2) „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus Gallus*) na rok 2009”, stanowiący załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie dnia 1 stycznia 2009 r.

PREZES RADY MINISTRÓW

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 23, poz. 188 i Nr 33, poz. 289, z 2006 r. Nr 17, poz. 127, Nr 144, poz. 1045 i Nr 249, poz. 1830, z 2007 r. Nr 133, poz. 920 oraz z 2008 r. Nr 145, poz. 916.

KRAJOWY PROGRAM ZWALCZANIA NIEKTÓRYCH SEROTYPÓW *SALMONELLI* W STADACH NIOSEK GATUNKU KURA (*GALLUS GALLUS*) na lata 2008 - 2010

1. Zasady ogólne

1.1. Cel krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus Gallus*)

Stosownie do art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. U. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.; Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 328, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2160/2003”, zadaniem narodowego programu zwalczania choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego jest osiągnięcie odpowiedniego celu wspólnotowego ograniczenia rozprzestrzeniania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych wymienionych w kolumnie 1, w populacjach zwierząt wymienionych w kolumnie 2 załącznika I do rozporządzenia nr 2160/2003.

Cel wspólnotowy został określony w art. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1003/2005 (Dz. U. UE. L 211 z 01.08.2006, str. 4), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1168/2006”.

Rozporządzenie nr 1168/2006 wyznaczyło cel wspólnotowy w odniesieniu do następujących serotypów pałeczek *Salmonella*:

- *Salmonella* Enteritidis,
- *Salmonella* Typhimurium.

Cel wspólnotowy zostanie osiągnięty w odniesieniu do stad niosek gatunku kura (*Gallus Gallus*) w przypadku, gdy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej roczna minimalna

wartość procentowa ograniczenia liczby stad dorosłych kur niosek z wynikiem dodatnim będzie zmniejszana o odpowiednią wartość procentową, określoną w art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1168/2006 lub, gdy odsetek stad z wynikiem dodatnim zostanie zredukowany do 2% lub poniżej tej wartości. Pierwszy etap celu wspólnotowego, czyli ograniczenie liczby dorosłych stad kur niosek co najmniej o 40%, powinien być osiągnięty w 2008 roku, natomiast cel wspólnotowy powinien zostać osiągnięty do końca 2010.

Dodatkowo, zgodnie z załącznikiem II częścią D ust. 1 rozporządzenia nr 2160/2003, z dniem 1 stycznia 2009 r. jaja nie będą mogły być przeznaczane do celów bezpośredniego spożycia przez ludzi (jako jaja konsumpcyjne), o ile nie będą pochodziły ze stada handlowego kur niosek objętego programem oraz nieobjętego ograniczeniami urzędowymi.

Program nie dotyczy produkcji jaj konsumpcyjnych, o której mowa w art. 1 ust. 3 rozporządzenia nr 2160/2003, czyli:

- produkcji na użytek własny oraz
- w przypadku sprzedaży bezpośredniej.

1.2. Obszar geograficzny, na którym realizowany jest „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)

Program wprowadza się do realizacji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

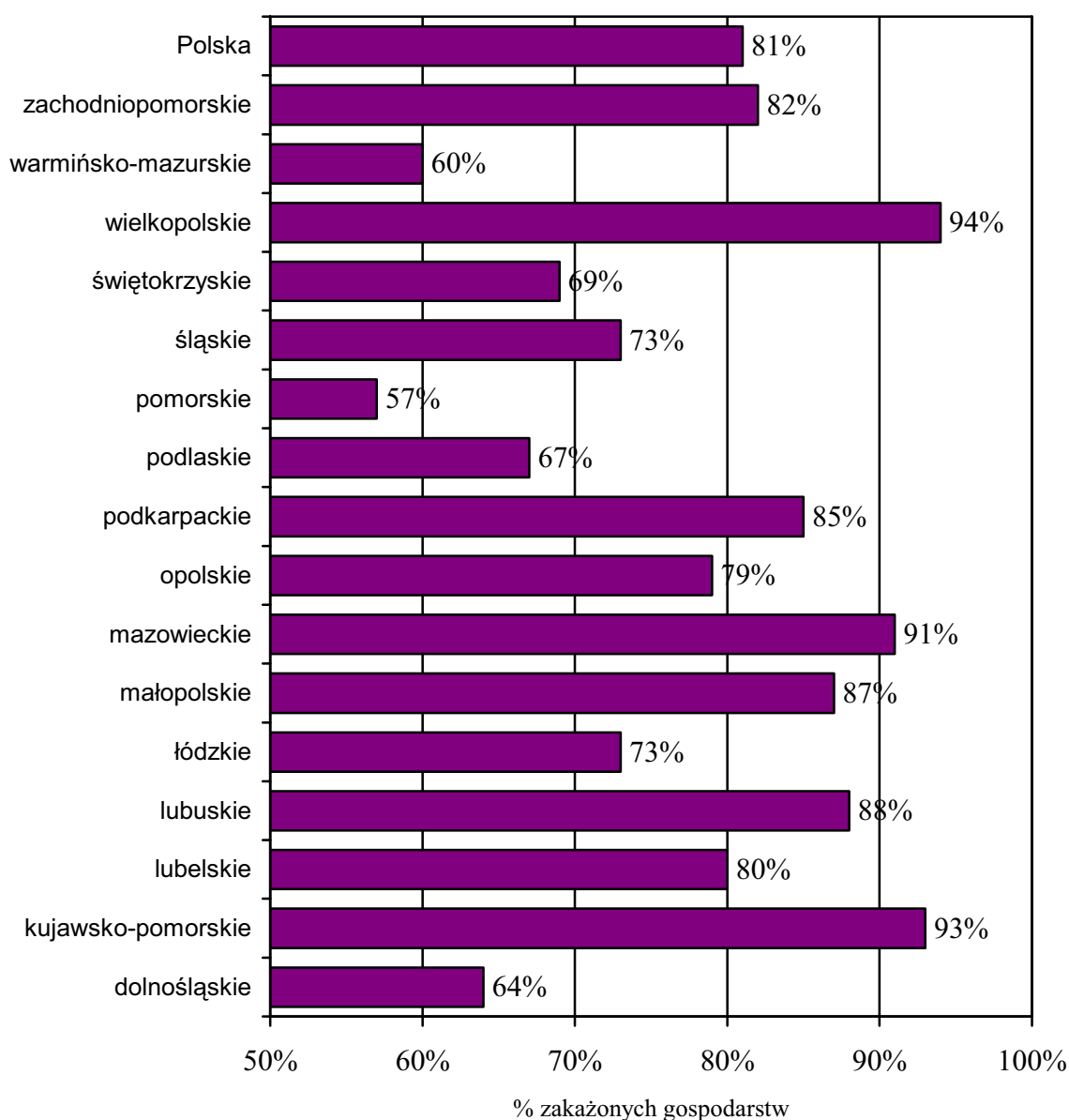
Program podlega obowiązkowemu stosowaniu przez podmioty utrzymujące nioski gatunku kura (*Gallus gallus*), z wyłączeniem podmiotów prowadzących wyłącznie produkcję, o której mowa w art. 1 ust. 3 rozporządzenia nr 2160/2003.

1.3. Występowanie serotypów *Salmonelli* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

W okresie od 1 października 2004 r. do 30 września 2005 r. przeprowadzono na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej badania podstawowe dotyczące występowania pałeczek *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus Gallus*)., zgodnie z decyzją Komisji 2004/665/WE z dnia 22 września 2004 r. dotyczącą badań podstawowych nad występowaniem bakterii *Salmonella* w stadach niosek gatunku *Gallus gallus* (Dz. Urz.

UE L 303 z 30.9.2004, str. 30). Do badania pobrano próbki w 440 stadach kur niosek utrzymywanych w 355 fermach. W oparciu o wyniki tych badań przeprowadzonych we wszystkich Państwach Członkowskich Unii Europejskiej, określono, zgodnie z art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1168/2006, minimalny poziom redukcji liczby stad z wynikiem dodatnim o 40%, w pierwszym roku realizacji programu.

Tab. 1 Częstość występowania zakażeń pałeczkami *Salmonella* w poszczególnych województwach (według sprawozdania z badań podstawowych u kur niosek w kierunku występowania pałeczek *Salmonella*, opracowanego przez Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach)

Wyższy odsetek zakażeń odnotowano w gospodarstwach o dużej liczebności niosek, co przedstawia poniższa tabela.

Tab. 2

Rozmiar gospodarstwa	Liczba gospodarstw		% zakażonych gospodarstw
	podanych badaniu	zakażonych	
1000-2999	65	38	58%
3000-4999	43	32	74%
5000-9999	65	49	75%
10000-29999	129	115	89%
powyżej 30000	138	121	88%
Suma:	440	355	81%

Częstość występowania bakterii *Salmonella* w stadach kur niosek jaj konsumpcyjnych w Polsce zależy również od sposobu chowu.

Pałeczki *Salmonella* wykryto w 1565 badanych próbkach, co stanowi 51 % przebadanych próbek. Próbki kurzu były częściej zakażone niż próbki kału i wymazów podeszwowych, co wskazuje na skażenie środowiska kurnika. Wysoki odsetek ferm zakażonych uzasadnia wdrożenie programu zwalczania.

U ludzi, do zakażeń pałeczkami *Salmonella* najczęściej dochodzi poprzez spożywanie skażonej żywności, głównie produktów drobiowych: mięsa i jaj. W 2006 roku zanotowano 13214 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych przez *Salmonellę*, natomiast w 2007 roku – 11565 przypadków.

1.4. Struktura i organizacja organów Inspekcji Weterynaryjnej

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej właściwą władzą wykonawczą w zakresie realizacji programów, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 2160/2003, są organy Inspekcji Weterynaryjnej.

Organami Inspekcji Weterynaryjnej są:

- 1) Główny Lekarz Weterynarii;
- 2) wojewódzki lekarz weterynarii;

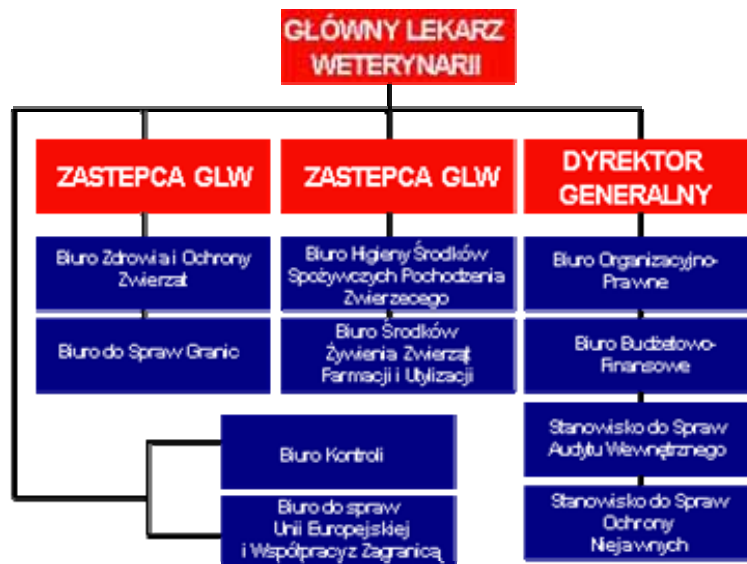
- 3) powiatowy lekarz weterynarii;
- 4) graniczny lekarz weterynarii.

Główny Lekarz Weterynarii stoi na czele Inspekcji Weterynaryjnej. Stosownie do art. 6 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 121, poz. 842 z późn. zm.) posiada status centralnego organu administracji rządowej podległego ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa. Głównego Lekarza Weterynarii powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, przy czym powołanie następuje na wniosek Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Główny Lekarz Weterynarii kieruje Inspekcją Weterynaryjną przy pomocy dwóch zastępców oraz Głównego Inspektoratu Weterynarii. Zgodnie z zarządzeniem Nr 10 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie nadania statutu Głównemu Inspektoratowi Weterynarii (Dz. Urz. MRiRW Nr 11, poz. 11) w skład Głównego Inspektoratu Weterynarii wchodzi:

- 1) Biuro Kontroli;
- 2) Biuro Zdrowia i Ochrony Zwierząt;
- 3) Biuro Higieny Środków Spożywczych Pochodzenia Zwierzęcego;
- 4) Biuro ds. Granic;
- 5) Biuro Unii Europejskiej i Współpracy z Zagranicą;
- 6) Biuro Środków Żywienia Zwierząt, Farmacji i Utylizacji;
- 7) Biuro Organizacyjno-Prawne;
- 8) Biuro Budżetowo-Finansowe;
- 9) Stanowisko do Spraw Audytu Wewnętrznego;
- 10) Stanowisko do Spraw Ochrony Informacji Niejawnych.

Rys. 1. Schemat organizacji Głównego Inspektoratu Weterynarii

Organem doradczo - opiniodawczym Głównego Lekarza Weterynarii, w sprawach objętych zakresem działania Inspekcji Weterynaryjnej, jest Rada Sanitarno-Epizootyczna.

Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej przewiduje różne usytuowanie tych organów w hierarchii zespolonych i niezespolonych organów terenowej administracji rządowej w województwie.

Wojewódzki lekarz weterynarii jest organem wojewódzkiej administracji zespolonej. Wykonuje on zadania i kompetencje określone w przepisach prawa weterynaryjnego w imieniu własnym, ale pod zwierzchnictwem wojewody. Podporządkowanie wojewódzkiego lekarza weterynarii wojewodzie, wynika z art. 7 pkt 2 ustawy o administracji rządowej w województwie. Jednocześnie stosownie do art. 8 ust. 1 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej, wojewódzki lekarz weterynarii podlega bezpośrednio Głównemu Lekarzowi Weterynarii w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa sanitarno-epizootycznego na obszarze swojej właściwości (tj. w zakresie realizacji zadań merytorycznych).

Na szczeblu powiatu właściwym organem do wykonywania zadań Inspekcji Weterynaryjnej jest powiatowy lekarz weterynarii, jako organ administracji niezespolonej, podległy wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii.

Własne kompetencje w zakresie weterynarii posiada także graniczny lekarz weterynarii, który jest organem wojewódzkiej administracji niezespolonej, podległym bezpośrednio centralnemu organowi administracji rządowej jakim jest Główny Lekarz Weterynarii.

Rys. 2. Schemat organizacji Inspekcji Weterynaryjnej w Polsce

Terenowe organy Inspekcji Weterynaryjnej wykonują swoje zadania odpowiednio przy pomocy wojewódzkiego, powiatowego i granicznego inspektoratu weterynarii. Szczegółową organizację terenowych urzędów Inspekcji Weterynaryjnej określa zarządzenie Nr 11 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie organizacji wojewódzkich, powiatowych i granicznych inspektoratów weterynarii (Dz. Urz. MRiRW Nr 11, poz. 12, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, organem pierwszej instancji właściwym, w sprawach związanych z wykonywaniem zadań i kompetencji Inspekcji Weterynaryjnej jest powiatowy lekarz weterynarii, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. W zakresie właściwości instancyjnej organów Inspekcji Weterynaryjnej, przez którą rozumiemy właściwość organu do weryfikacji decyzji wydanej przez organ administracyjny niższej instancji, organem wyższego stopnia w stosunku do powiatowego jest wojewódzki lekarz weterynarii, w stosunku zaś do wojewódzkiego lekarza weterynarii i granicznego lekarza weterynarii – Główny Lekarz Weterynarii.

Dodatkowo ustawa przewiduje, w przypadkach uzasadnionych szczególną wagą lub zawilnością sprawy, możliwość podejmowania przez organ wyższej instancji wszelkich czynności należących do zakresu działania organu niższego stopnia. W takim przypadku organ wyższego stopnia staje się organem pierwszej instancji.

Organy Inspekcji Weterynaryjnej przy wykonywaniu swoich zadań współdziałają z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji

Handlowej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz z organami administracji samorządowej.

Zgodnie z art. 23 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej urzędowe badania laboratoryjne wykonywane są w szczególności przez:

- 1) zakłady higieny weterynaryjnej wchodzące w skład wojewódzkich inspektoratów weterynarii, które są regionalnymi laboratoriami weterynaryjnymi w rozumieniu przepisów Unii Europejskiej;
- 2) laboratoria weterynaryjne wchodzące w skład innych niż wymienione w pkt 1 jednostek organizacyjnych Inspekcji;
- 3) krajowe laboratoria referencyjne w rozumieniu przepisów Unii Europejskiej.

Aktualnie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej istnieje 16 Zakładów Higieny Weterynaryjnej, oraz 16 pracowni terenowych. Ich status zależy od wewnętrznych przepisów regulujących funkcjonowanie poszczególnych wojewódzkich inspektoratów weterynarii.

Laboratorium weterynaryjnym wchodzącym w skład innych jednostek organizacyjnych Inspekcji Weterynaryjnej jest Laboratorium Badania Mleka Surowego działające jako gospodarstwo pomocnicze przy Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Skierniewicach.

Zadania laboratoriów referencyjnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wykonują:

- 1) Państwowy Instytut Weterynaryjny-Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, Al. Partyzantów 57, 24-100 Puławy;
- 2) Instytut Zootechniki Krajowe Laboratorium Pasz, ul. Chmielna 2, 20-079 Lublin;
- 3) Instytut Ochrony Roślin Laboratorium Zakładu Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin, ul. Miczurina 20, 60-318 Poznań.

Nadzór nad działalnością Inspekcji Weterynaryjnej oraz laboratoriów referencyjnych sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który jest naczelnym organem administracji rządowej, właściwym w dziedzinie weterynarii. Kompetencje ministra właściwego do spraw rolnictwa w tym zakresie wynikają z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 1999r. Nr 82, poz. 928, z późn. zm).

1.5. Zatwierdzone laboratoria, w których dokonuje się analizy próbek zgromadzonych w ramach programu

Laboratoriami zatwierdzonymi, w których przeprowadza się badania próbek zgromadzonych w ramach programu są:

- 1) dla województwa dolnośląskiego: Zakład Higieny Weterynaryjnej we Wrocławiu;
- 2) dla województwa kujawsko – pomorskiego: Zakład Higieny Weterynaryjnej w Bydgoszczy oraz Oddział Terenowy w Toruniu;
- 3) dla województwa lubelskiego i podlaskiego: Zakład Higieny Weterynaryjnej w Lublinie;
- 4) dla województwo lubuskiego: Zakład Higieny Weterynaryjnej w Gorzowie Wielkopolskim;
- 5) dla województwo łódzkiego: Zakład Higieny Weterynaryjnej w Łodzi;
- 6) dla województwa małopolskiego: Zakład Higieny Weterynaryjnej w Krakowie;
- 7) dla województw mazowieckiego: Zakład Higieny Weterynaryjnej w Warszawie;
- 8) dla województwa opolskiego: Zakład Higieny Weterynaryjnej w Opolu;
- 9) dla województwa podkarpackiego: Zakład Higieny Weterynaryjnej w Krośnie;
- 10) dla województwa pomorskiego: Zakład Higieny Weterynaryjnej w Gdańsku;
- 11) dla województwa warmińsko-mazurskiego: Zakład Higieny Weterynaryjnej w Olsztynie;
- 12) dla województwa śląskiego: Zakład Higieny Weterynaryjnej w Katowicach;
- 13) dla województwa świętokrzyskiego: Zakład Higieny Weterynaryjnej w Kielcach;
- 14) dla województwa wielkopolskiego: Zakład Higieny Weterynaryjnej w Poznaniu;
- 15) dla województwa zachodniopomorskiego: Zakład Higieny Weterynaryjnej w Szczecinie oraz Oddział ZHW w Koszalinie.

W przypadkach uzasadnionych ekonomicznie lub logistycznie, próbki pobrane w ramach programu mogą być przesłane do Zakładu Higieny Weterynaryjnej znajdującego się w innym województwie. W takiej sytuacji, powiatowy lekarz weterynarii powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii o zamiarze przesłania próbek do Zakładu Higieny Weterynaryjnej położonego w innym województwie. Wojewódzki lekarz weterynarii właściwy dla powiatu, gdzie są pobierane próbki powiadamia wojewódzkiego lekarza weterynarii właściwego ze względu na położenie Zakładu Higieny Weterynaryjnej o zamiarze przesłania próbek.

Dodatkowo, próbki pobrane z inicjatywy hodowcy, mogą zostać przesłane do prywatnych laboratoriów, które:

- 1) są akredytowane w kierunku metody badawczej opisanej w załączniku D do normy ISO 6579:2002;
- 2) zostały zatwierdzone przez Głównego Lekarza Weterynarii oraz
- 3) regularnie uczestniczą w badaniach biegłości organizowanych przez Krajowe Laboratorium Referencyjne ds. *Salmonella*.

Powyższe laboratoria po uzyskaniu dodatniego wyniku badań próbek pobranych z inicjatywy hodowcy niezwłocznie informują o tym fakcie właściwego miejscowo powiatowego lekarza weterynarii.

Laboratorium przeprowadza każdorazowo badania efektu hamującego wzrost bakterii. W przypadku wykrycia serotypu pałeczek *Salmonella* innego, niż objętego programem, należy określić ten serotyp. Z wykonanych badań laboratoryjnych sporządza się protokół. W protokole należy umieścić jeden z poniższych zapisów:

- a) - w próbkach ...(podać rodzaj badanego materiału) pochodzących ze stada (podać numer/ oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny gospodarstwa) nie wykryto pałeczek z rodzaju *Salmonella*;
- b) - w próbkach ...(podać rodzaj badanego materiału) pochodzących ze stada (podać numer/ oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny gospodarstwa) wykryto *S. Enteritidis* lub/i *S. Typhimurium*;
- c) - w próbkach ...(podać rodzaj badanego materiału) pochodzących ze stada (podać numer/ oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny gospodarstwa) nie wykryto *S. Enteritidis* lub/i *S. Typhimurium*. Stwierdzono obecność *Salmonella* (podać nazwę serotypu);
- d) - w próbkach ...(podać rodzaj badanego materiału) pochodzących ze stada (podać numer/ oznaczenie stada oraz weterynaryjny numer identyfikacyjny gospodarstwa) nie wykryto pałeczek z rodzaju *Salmonella*, natomiast wykryto efekt hamujący wzrost bakterii.

Krajowym laboratorium referencyjnym ds. salmonelozy (w aspekcie chorób odzwierzęcych), stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 czerwca 2008 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych właściwych dla poszczególnych rodzajów i kierunków badań (Dz. U. Nr 118, poz. 757),

jest Laboratorium Zakładu Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

1.6. Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)

Metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) są określone w pkt 3.2-3.4 załącznika do rozporządzenia nr 1168/2006.

Do wykrywania serotypów objętych programem jest stosowana metoda zalecana przez Wspólnotowe Laboratorium Referencyjne w Bilthoven w Holandii. Metoda ta została opisana w załączniku D do normy PN-EN ISO 6579:2003/A1:2007 Mikrobiologia żywności i pasz - Horyzontalna metoda wykrywania *Salmonella* spp. (Załącznik D: Wykrywanie *Salmonella* w kale zwierząt i próbkach środowiskowych z etapu produkcji pierwotnej), w której w roli pojedynczego ośrodka selektywnego wzbogacania używa się ośrodka półstałego (MSRV).

Serotypowaniu podlega przynajmniej jeden izolat z każdej dodatkowej próbki, zgodnie ze schematem Kaufmann-White.

1.7. Kontrole urzędowe w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) oraz pasz

Etapy produkcji, na których pobieranie próbek w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) jest obowiązkowe, zostały określone w rozdziale B załącznika II rozporządzenia nr 2160/2003. Procedura pobierania i przesyłania próbek została określona w pkt 2.2. załącznika do rozporządzenia nr 1168/2006.

Pobieranie próbek w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) piskląt jednodniowych przeprowadza się zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) próbki wyściółki wraz z mekonium z 10 pojemników transportowych z każdej dostawy (po 25g z pojemnika) lub
- 2) wymazy powierzchniowe z dna 10 pojemników (pulowane w laboratorium w 1 próbkę), w przypadku pojemników bez wyściółki, lub
- 3) piskląta padłe (w tym również w czasie transportu), nie więcej niż 20 szt. – pulowane w laboratorium w 1 próbkę.

Pobieranie i przesłanie do analizy próbek w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) na 2 tygodnie przed rozpoczęciem składania jaj lub przed przeniesieniem do jednostki

nieśnej odbywa się zgodnie z wymaganiami określonymi w pkt. 2.1. załącznika do rozporządzenia 1168/2006.

Pobieranie i przesyłanie do analizy próbek u niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w okresie nieśności odbywa się zgodnie z wymaganiami określonymi w pkt. 2.1. załącznika do rozporządzenia 1168/2006 co 15 tygodni, przy czym pierwsze pobranie próbek powinno nastąpić w 22-26 tygodniu życia ptaków.

Pobieranie próbek na wskazanych powyżej etapach produkcji następuje z inicjatywy hodowcy, który ponosi koszty ich pobrania, transportu oraz analizy w laboratorium.

W piśmie przewodnim dołączonym do próbek kierowanych do badania hodowca ma obowiązek umieścić informacje dotyczące rodzaju zastosowanej szczepionki w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) oraz terminy jej podania, jak również stosowania wszelkich środków przeciwdrobnoustrojowych, które mogą wpłynąć na wynik badań laboratoryjnych.

Hodowca jest zobowiązany do prowadzenia dokumentacji związanej z pobieraniem próbek zawierającej co najmniej informacje dotyczące: rodzaju próbek, daty i godziny pobrania próbek, danych osoby pobierającej próbki, daty i godziny wysłania próbek do laboratorium, nazwy i adresu laboratorium oraz wyników analiz próbek pobranych w ramach programu.

Właściwy miejscowo powiatowy lekarz weterynarii nadzoruje prawidłowe pobieranie próbek z inicjatywy hodowcy oraz kontroluje dokumentację prowadzoną przez hodowcę.

Wykrycie serotypów pałeczek Salmonella objętych programem lub stwierdzenie efektu hamującego wzrost bakterii, w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy albo przez powiatowego lekarza weterynarii, powinno być bezzwłocznie zgłaszane właściwemu dla miejsca prowadzenia gospodarstwa powiatowemu lekarzowi weterynarii przez zatwierdzone laboratorium, o którym mowa w pkt 1.5 programu, przeprowadzające badanie laboratoryjne próbek.

W przypadku stwierdzenia w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy efektu hamującego wzrost bakterii powiatowy lekarz weterynarii zarządza urzędowe pobranie próbek w gospodarstwie. Opłaty związane z badaniem laboratoryjnym próbek urzędowych ponosi hodowca. Do opłat tych dolicza się koszty dojazdu związanego z pobraniem próbek oraz użytych wyrobów stosowanych w medycynie weterynaryjnej. Wysokość opłat określono w przepisach odrębnych.

Terminy pobierania próbek urzędowych przez powiatowego lekarza weterynarii zostały określone w pkt 2.1. załącznika do rozporządzenia nr 1168/2006.

Procedura pobierania i przesyłania próbek urzędowych została określona w pkt 2.2. załącznika do rozporządzenia nr 1168/2006.

Zgodnie z ust. 2.1. załącznika do rozporządzenia nr 1168/2006 urzędowe pobranie próbek może zastąpić jedno pobranie próbek przeprowadzone z inicjatywy hodowcy.

Kontrole urzędowe pasz przeznaczonych dla stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w zakresie wykrywania serotypów *Salmonella* objętych programem zostały przewidziane w Krajowym planie kontroli urzędowej pasz, przygotowanym i wdrożonym zgodnie z postanowieniami art. 44 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U 2006 nr 144 poz. 1045) oraz art. 42 rozporządzenia (WE) nr 882/ 2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. U. WE L 165 z 30.4.2004 r., str. 1 ze zm.; Polskie wydanie specjalne Rozdział 3 tom 45 str. 200).

1.8. Kontrole urzędowe na innych etapach łańcucha pokarmowego

Stosownie do art. 52 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prowadzi się monitorowanie chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych. Obowiązkiem monitorowania objęte są między innymi salmonellozy i ich czynniki chorobotwórcze.

Obowiązek monitorowania obejmuje zbieranie, przechowywanie, analizowanie i rozpowszechnianie danych dotyczących salmonelloz i ich czynników chorobotwórczych na wszystkich etapach produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego.

Ogólne zasady przeprowadzania kontroli urzędowych są określone w rozporządzeniu (WE) Nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady a dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i

dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 165 z 30.4.2004 r., str. 1; Polskie wydanie specjalne Rozdział 3 tom 45, str. 200).

Kontrole urzędowe w rzeźniach obejmujące m.in. badanie przedubojowe oraz poubojowe drobiu skierowanego do uboju są prowadzone przez Inspekcję Weterynaryjną na zasadach określonych w rozporządzeniu (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającym szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 139 z 30.4.2004, str. 206,; Polskie wydanie specjalne Rozdział 3 tom 45, str. 75), Inspekcja Weterynaryjna sprawuje również nadzór nad rozbiorem i przetwórstwem mięsa drobiowego oraz nad chłodniami składowymi oraz hurtowniami, które mają pomieszczenia z kontrolowaną temperaturą.

Rozporządzenie Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. U. L 338 z 22.12.2005, str. 1, z późn. zm.) nakłada obowiązek przeprowadzania w rzeźniach prowadzących ubój drobiu badań 5 zbiorczych próbek pobranych z tuszek drobiu w kierunku pałeczek *Salmonella*.

Plan pobierania próbek przy produkcji mięsa drobiowego zostanie określony po ustanowieniu szczegółowych zasad, o których mowa w lit. E ust. 2 załącznika II rozporządzenia nr 2160/2003.

Sprzedaż detaliczna produktów drobiowych objęta jest nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej, która opracowuje coroczne „Plany pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu”.

1.9. Środki podjęte w odniesieniu do ptaków lub produktów, u których wykryto serotyp *Salmonelli* objęty programem

1.9.1. Na potrzeby realizacji programu przyjmuje się następujące definicje stada zakażonego w odniesieniu do celu wspólnotowego - stado zakażone w odniesieniu do celu wspólnotowego to stado dorosłe, w którym w wyniku badania próbek urzędowych pobranych zgodnie z pkt. 2.2. oraz pkt. 3.1. załącznika do rozporządzenia nr 1168/2006 wykryto w jednej lub więcej próbek *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurum (inne, niż szczepy szczepionkowe) lub został wykryty efekt hamujący wzrost bakterii lub zastosowane zostały środki przeciwdrobnoustrojowe w stadzie.

1.9.2. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy hodowcy w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), w kierunku serotypu pałeczek *Salmonella* objętego programem, stosuje się przepisy art. 42 ust. 1-5 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. W szczególności lekarz weterynarii opiekujący się stadem jest obowiązany do niezwłocznego zawiadomienia o tym fakcie właściwego powiatowego lekarza weterynarii. Hodowca jest obowiązany do:

- 1) niezwłocznego zawiadomienia o tym fakcie powiatowego lekarza weterynarii;
- 2) pozostawienia ptaków w miejscu ich stałego przebywania i nie wprowadzania tam innego drobiu;
- 3) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do kurnika lub miejsc, w których znajdują się ptaki podejrzane o zakażenie pałeczkami *Salmonella* objętymi programem lub ich zwłoki;
- 4) wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i zbywania mięsa oraz produktów pochodzących od niosek, zwłok ptaków, paszy, odchodów i ściółki pochodzących od drobiu oraz innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania ptaków;
- 5) udostępnienia organom Inspekcji Weterynaryjnej ptaków do badań i zabiegów weterynaryjnych a także udzielania pomocy przy wykonywaniu tych badań i zabiegów;
- 6) udzielania powiatowemu lekarzowi weterynarii wyjaśnień i informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia choroby i źródeł zakażenia lub zapobiegania szerzeniu się choroby lub zakażenia.

1.9.3. W przypadku, o którym mowa w pkt 1.9.2., powiatowy lekarz weterynarii

- 1) przeprowadza dochodzenie epizootyczne, zgodnie z art. 42 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) pobiera próbki do badań diagnostycznych we wszystkich stadach niosek w gospodarstwie, zgodnie z pkt 2.1 lit. d załącznika do rozporządzenia nr 1168/2006;
- 3) w celu ustalenia źródła zakażenia stada pałeczkami *Salmonella*, przeprowadza badania:
  - paszy;
  - wody;
- 4) nakazuje w drodze decyzji administracyjnej:

- a) odosobnienie drobiu znajdującego się w gospodarstwie, w poszczególnych kurnikach lub w innych obiektach, w których jest on utrzymywany,
  - b) zastosowanie właściwych środków biobójczych przed wejściami i wyjściami z kurników, jak również wjazdami i wyjazdami z terenu gospodarstwa;
  - c) przetrzymywanie jaj w warunkach uniemożliwiających rozprzestrzenienie zakażenia; jeżeli nie istnieje możliwość przetrzymywania jaj w magazynie fermy, należy poinformować hodowcę o możliwości skierowania ich do przetwórstwa z poddaniem obróbce termicznej; przemieszczenie jaj odbywa się za zgodą organu Inspekcji Weterynaryjnej wydanej w porozumieniu z organem sprawującym nadzór nad zakładem, w którym jaja te mają być przetworzone; postępowanie z jajami odbywa się zgodnie z przepisami ust. 2 części D załącznika II rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność;
- 5) zakazuje w drodze decyzji administracyjnej:
- a) wywożenia jaj z gospodarstwa z wyłączeniem przemieszczania bezpośrednio do zakładu wytwarzającego lub przetwarzającego produkty jajeczne, o którym mowa w przepisach o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego; postępowanie z jajami odbywa się zgodnie z przepisami ust. 2 części D załącznika II rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność,
  - b) stosowania produktów biobójczych, produktów leczniczych weterynaryjnych i innych środków utrudniających izolację pałeczek *Salmonella* w stadzie przed pobraniem próbek urzędowych,
  - c) wywożenia z gospodarstwa mięsa, zwłok ptaków, paszy, odchodów i ściółki pochodzącej od drobiu oraz innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania ptaków, bez jego zgody,
  - d) przemieszczania drobiu z gospodarstwa i do gospodarstwa, chyba że drób, na wniosek hodowcy, zostanie przemieszczony do rzeźni. W przypadku przemieszczania ptaków ze stada podejrzanego o zakażenie *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium do uboju w rzeźni drobiu, w urzędowym świadectwie zdrowia należy zaznaczyć fakt ich pochodzenia ze stada, w którym

w wyniku próbek pobranych z inicjatywy hodowcy uzyskano dodatni wynik w kierunku *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium. Postępowanie w czasie uboju i ocenę poubojową należy przeprowadzić zgodnie z odrębnymi przepisami obowiązującymi w rzeźniach drobiu.

1.9.4. W przypadku podejrzenia zatrucia pokarmowego u ludzi *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium, o którym mowa w pkt 2.1 lit. c załącznika do rozporządzenia nr 1168/2006, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza postępowanie, zgodnie z ppkt 1.9.3 programu.

1.9.5. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych urzędowo pobranych próbek w kierunku serotypów pałeczek *Salmonella* objętych programem, powiatowy lekarz weterynarii nakazuje w drodze decyzji administracyjnej:

- 1) niezwłoczny ubój lub zabicie wszystkich sztuk drobiu;
- 2) zniszczenie zwłok wszystkich sztuk drobiu padłego, zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1774/2002 z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. WE L 273 z 10.10.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 37, str. 92);
- 3) poddanie jaj obróbce cieplnej gwarantującej zabicie wszystkich pałeczek *Salmonella* lub ich zniszczenie; postępowanie z jajami odbywa się zgodnie z przepisami ust. 2 części D załącznika II rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność;
- 4) zniszczenie pasz lub ich zagospodarowanie, poprzez zastosowanie środków kontroli gwarantujących pełną inaktywację pałeczek *Salmonella*, w przypadku gdy wyniki badania laboratoryjnego próbek paszy w kierunku obecności *Salmonella* dały wynik dodatni;
- 5) zniszczenie lub zagospodarowanie ściółki, odchodów i innych przedmiotów, które mogły ulec zakażeniu, w sposób, który wyklucza zanieczyszczenie pałeczkami *Salmonelli* zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1774/2002 z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającym przepisy sanitarne

dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi;

- 6) przeprowadzenie dokładnego oczyszczania i odkażania budynków, w których był przetrzymywany drób ze stada, ich otoczenia, pojazdów używanych do jego transportu oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec zakażeniu, pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii, po wykonaniu czynności, o których mowa w pkt 1-5;
- 7) podjęcie innych działań mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych.

Przy przemieszczaniu zakażonych niosek do rzeźni, w urzędowym świadectwie zdrowia należy zaznaczyć fakt pochodzenia ptaków z takiego stada.

Wzór świadectwa określa rozporządzenie (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 854/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi - załącznik I, sekcja IV, rozdz. X, część A.

Postępowanie w trakcie uboju, ocenę poubojową oraz sposób postępowania z produktami otrzymanymi z tych ptaków regulują odrębne przepisy z zakresu produktów pochodzenia zwierzęcego.

Zaleca się podjęcie działania mającego na celu poprawę:

- 1) warunków zoohigienicznych w gospodarstwie (odpowiednia temperatura, wilgotność, wymiana powietrza, odpowiednie żywienie, zachowanie prawidłowej obsady kurnika itp.) oraz
- 2) bezpieczeństwa epizootycznego gospodarstwa (rewizja planu zabezpieczenia gospodarstwa przeciwko gryzoniom, zakaz wstępu do budynków inwentarskich osobom postronnym, zabezpieczenie paszy przed dostępem gryzoni i dzikich ptaków, wyłożenie mat dezynfekcyjnych, zaopatrzenie personelu w odzież ochronną itp.).

Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza urzędowe pobranie próbek skuteczności wykonanego oczyszczania i odkażania przed ponownym wstawieniem ptaków do kurnika. Ponowne wstawienie kur może odbyć się tylko po uzyskaniu ujemnych wyników urzędowo pobranych próbek.

W odniesieniu do osób pracujących w gospodarstwie zaleca się przeprowadzenie badania na nosicielstwo pałeczek *Salmonella*.

Powiadamia się właściwego miejscowo państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o osobach, które miały kontakt z zakażonymi nioskami.

1.9.6. Powiatowy lekarz weterynarii, w przypadku gospodarstw, w których znajdują się dwa lub większa liczba stad drobiu, może zastosować środki, o których mowa w pkt 1.9.5., również w stosunku do tych stad drobiu w gospodarstwie, które nie są utrzymywane w kurnikach:

- 1) gwarantujących całkowite odizolowanie od pomieszczeń, w których znajduje się drób zakażony;
- 2) w których czynności związane z utrzymywaniem drobiu, w tym karmienie drobiu odbywają się w sposób uniemożliwiający szerzenie się pałeczek *Salmonella*.

1.9.7. Powiatowy lekarz weterynarii powiadamia natychmiast państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych w stadzie kur niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), w kierunku serotypu pałeczek *Salmonella* objętego niniejszym programem, zgodnie z art. 51 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

1.9.8. Zasady stosowania środków zwalczających drobnoustroje, przeprowadzania szczepień oraz przyznawania odstępstw od obowiązku szczepień określają przepisy rozporządzenia Komisji (WE) nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów na rzecz zwalczania salmonelli (Dz. U. UE L 212, 2/08/2006 str. 3). Zgodnie z art. 3 ust. 3 tego rozporządzenia, począwszy od 2008 r. wszystkie stada kur niosek są szczepione w kierunku *Salmonella* Enteritidis.

1.9.9. Środki, o którym mowa w punktach 1.9.1 - 1.9.8, są stosowane bez naruszenia środków wskazanych w rozdziale D załącznika II rozporządzenia nr 2160/2003.

1.10. Właściwe ustawodawstwo krajowe

- 1) ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2007r Nr 121, poz. 842 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 69, poz. 625, z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. Nr 144, poz. 1045 z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 127, z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. Nr 171, poz. 1225, z późn. zm.);
- 6) ustawa z dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 Nr 45 poz. 271);
- 7) ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, z późn. zm.);
- 8) ustawa z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach (Dz. U. Nr 126, poz. 1384 z późn. zm.);
- 9) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 maja 2007 r. w sprawie wykazu laboratoriów upoważnionych do prowadzenia badań pasz oraz pasz leczniczych w ramach urzędowej kontroli (Dz. U. z 2007r Nr 98, poz. 653);
- 10) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 czerwca 2008 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych właściwych dla poszczególnych rodzajów i kierunków badań (Dz. U. z 2008 Nr 118, poz. 757);
- 11) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych (Dz. U. Nr 219, poz. 2225, z późn. zm.);
- 12) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 kwietnia 2007 r. w sprawie trybu powoływania i odwoływania rzeczoznawców, ich kwalifikacji i wysokości przysługującego im wynagrodzenia oraz dokonywania przez nich szacowania (Dz. U. z 2007r Nr 89, poz. 591);
- 13) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 kwietnia 2006 r. w sprawie współdziałania między organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Weterynaryjnej oraz Inspekcji Ochrony środowiska w zakresie zwalczania chorób zakaźnych (Dz. U. Nr 73, poz. 516);
- 14) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2006 r. w sprawie współpracy organów Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej

- Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Handlowej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz jednostek samorządu terytorialnego przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych (Dz. U. Nr 83, poz. 575);
- 15) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt i dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej (Dz. U. Nr 100, poz. 1022);
  - 16) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie wzoru dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1893);
  - 17) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej (Dz. U. z 2007 r. Nr 5, poz. 38.);
  - 18) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2007 r. Nr 2, poz. 18);
  - 19) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (Dz. U. z 2007 r. Nr 2, poz. 19);
  - 20) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 października 2008 r. w sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (Dz. U. Nr 193, poz. 1193);
  - 21) rozporządzenie Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.);
  - 22) rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1168/2006 w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku Gallus gallus oraz zmieniające rozporządzenie (WE) 1003/2005 (Dz. Urz. UE L 211 z 1.8.2006, str. 4);

23) rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1177/2006 w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. Urz. UE L 212 z 2.8.2006, str. 3).

1.11. Pomoc finansowa udzielana przedsiębiorstwom paszowym i żywnościowym

1.11.1. Ogólne informacje o pomocy finansowej.

Na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, koszty wykonywania zadań Inspekcji Weterynaryjnej są pokrywane z budżetu państwa, chyba, że co innego wynika z programu. Z przepisu art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy wynika, że do wspomnianych zadań należy zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych.

Stosownie do art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, za zwierzęta zabite lub poddane ubojowi z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej albo za zwierzęta padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez te organy przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa. Odszkodowanie, co do zasady, przysługuje w wysokości wartości rynkowej zwierząt.

Odszkodowanie ze środków budżetu państwa przysługuje również za zniszczone z nakazu organu Inspekcji Weterynaryjnej produkty pochodzenia zwierzęcego przeznaczone do konsumpcji przez ludzi, pasze oraz sprzęt, który nie może być poddany odkażeniu. Wartość odszkodowania określa się na podstawie średniej z trzech kwot oszacowania przyjętych przez powiatowego lekarza weterynarii oraz dwóch rzeczoznawców wyznaczonych przez tego lekarza z listy przez niego prowadzonej. Szczegółowy sposób powoływania i odwoływania rzeczoznawców oraz szacowania zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 kwietnia 2007 r. w sprawie trybu powoływania i odwoływania rzeczoznawców, ich kwalifikacji i wysokości przysługującego im wynagrodzenia oraz dokonywania przez nich szacowania (Dz. U. Nr 89, poz. 591).

Odszkodowanie nie przysługuje podmiotom prowadzącym działalność w zakresie zarobkowego przewozu zwierząt lub przewozu zwierząt, wykonywanego w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej, organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów zwierząt, obrotu zwierzętami, pośrednictwa w tym obrocie, skupu zwierząt, obrotu paszami, uboju zwierząt rzeźnych lub produkcji mięsa oraz zbierania, transportowania, przechowywania, operowania, przetwarzania oraz wykorzystywania lub usuwania ubocznych produktów zwierzęcych. Podmioty te we własnym zakresie ponoszą ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej związanej ze zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego.

O przyznaniu lub odmowie przyznania odszkodowania rozstrzyga powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji administracyjnej. Decyzja przyznająca odszkodowanie jest ostateczna (tzn. nie przysługuje od niej odwołanie do wojewódzkiego lekarza weterynarii). Strona niezadowolona z wysokości odszkodowania może jednak, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji, wnieść powództwo do sądu rejonowego.

1.11.2. Za nioski gatunku kura (*Gallus gallus*) zabite lub poddane ubojowi z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej albo za takie zwierzęta padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez te organy, przy realizacji programu, przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa, na zasadach określonych w art. 49 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Za zniszczone lub przetworzone z nakazu organu Inspekcji Weterynaryjnej przy realizacji programu produkty pochodzenia zwierzęcego, w tym jaja konsumpcyjne, zniszczone pasze oraz sprzęt, które nie mogły zostać poddane odkażeniu, przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa, na zasadach art. 49 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

2. WYMAGANIA DOTYCZĄCE PRZEDSIĘBIORSTW PASZOWYCH I ŻYWNOŚCIOWYCH OBJĘTYCH PROGRAMEM

2.1. Struktura produkcji stad nieśnych gatunku kura (*Gallus gallus*) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz produktów pozyskanych od tego gatunku

Tab.3

Lp.	Województwo	Liczba gospodarstw	Liczba pakowalni jaj	Liczba zakładów przetwórstwa jaj
1.	Dolnośląskie	102	30	
2.	Kujawsko-pomorskie	37	20	
3.	Lubelskie	33	9	
4.	Lubuskie	37	8	2
5.	Łódzkie	49	12	1
6.	Małopolskie	90	29	1
7.	Mazowieckie	191	31	1
8.	Opolskie	23	14	2
9.	Podkarpackie	30	13	
10.	Podlaskie	9	6	
11.	Pomorskie	47	8	1
12.	Śląskie	117	59	4
13.	Świętokrzyskie	29	4	
14.	Warmińsko-mazurskie	35	2	
15.	Wielkopolskie	163	46	3
16.	Zachodniopomorskie	32	7	

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 1 sierpnia 2008 r. działały 1024 fermy jaj konsumpcyjnych o obsadzie powyżej 350 sztuk niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), 298 zakładów pakowania jaj konsumpcyjnych oraz 15 zakładów przetwórstwa jaj.

2.2. STRUKTURA PRODUKCJI PASZ

Produkcja pasz przemysłowych w Rzeczypospolitej Polskiej w 2006 roku wyniosła 5, 65 mln ton ogółem, co w porównaniu do roku 2005 stanowi wzrost o 7 %. Produkcja pasz dla drobiu w roku 2006 wyniosła 3,7 mln ton, co stanowi około 65,5 % ogólnej produkcji pasz przemysłowych w Polsce. O popycie na pasze decyduje przede wszystkim sytuacja na rynku drobiu.

Produkcja pasz ogółem (pasze przemysłowe oraz gospodarskie, produkowane przez hodowców z własnych materiałów paszowych koncentratów białkowych i premiksów) w Polsce w 2006 roku określa się na poziomie 12-14 mln ton.

Produkcja pasz przemysłowych w Rzeczypospolitej Polskiej według prognozy na 2007 r. miała wynieść 5,8 mln ton, co stanowi wzrost o niecałe 3% w stosunku roku 2006. Ze względu na krótki cykl produkcyjny w hodowli drobiu, trudno jest przewidzieć szacowaną produkcję pasz dla tego gatunku zwierząt, jednak od kilku lat notuje się stały wzrost produkcji w tym segmencie, który wynika ze wzrostu konsumpcji mięsa drobiowego w Polsce.

Tab.4 Najwięksi krajowi producenci pasz

Producent	Szacowana roczna produkcja w tys.ton
Provimi-Rolimpex S.A., Warszawa	1100
De Heus Koudijs Hima, Łęczyca	600
Cargill Polska, Warszawa	400
Golpasz, Golub-Dobrzyń	250
Wytwórnia Pasz Witasz Sp.z.o.o., Wadąg	300
Dossche, Kalisz	150
Spomis, Gołańcz	100-150
Tasomix, Nowe Skalmierzyce	100-150
Neorol, Jarocin	100-150
Piast, Lewkowiec	100-150
Agrocentrum, Kolno	200
Contipasz, Grodków	100-150

Tab.5 Struktura produkcji przemysłowych mieszanek paszowych

Przemysłowe mieszanki paszowe	%
Wysokobiałkowe dla bydła	1,5
„ dla drobiu	7,9
„ dla trzody	1,7
Średniobiałkowe dla bydła i owiec	5,6
„ dla drobiu	71,6
„ dla trzody	11,7
Ogółem	100%

Tab.6 Udział producentów w rynku pasz

Producenci	%
Provimi-Rolimpex	30
De Heus Koudijs Hima	13
Cargill Polska	8
Wytwórnia pasz Wipasz	6
Golpasz	5
Dossche	3
Pozostali	35
Ogółem	100%

2.3. ODPOWIEDNIE INSTRUKCJE DOTYCZĄCE DOBRYCH PRAKTYK GOSPODAROWANIA LUB INNE WYTYCZNE OBOWIĄZUJĄCE W ZAKRESIE HIGIENY W GOSPODARSTWACH ROLNYCH

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej znajdują zastosowanie wytyczne opracowane przez Krajowe Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich Oddział w Poznaniu, w zakresie dostosowania gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej – produkcja drobiu i jaj. Stosowanie wytycznych nie jest obligatoryjne.

2.4. STANDARDOWY NADZÓR WETERYNARYJNY NAD GOSPODARSTWAMI ROLNYMI

W zakresie środków profilaktyki weterynaryjnej podejmowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podstawowe znaczenie ma ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Ustawa ustanawia nadzór organów administracji publicznej nad prowadzeniem działalności związanej z drobiem, określeniu warunków zapewniających odpowiedni poziom bezpieczeństwa epizootycznego dla prowadzenia takiej działalności oraz określeniu katalogu środków nadzoru. Katalog ten obejmuje kompetencje organów administracji weterynaryjnej do wydawania aktów administracyjnych (decyzji administracyjnych) oraz prowadzenia działań faktycznych o charakterze materialno-technicznym.

Na mocy przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt do kompetencji organów Inspekcji Weterynaryjnej przekazany został nadzór nad działalnością prowadzoną w zakresie:

- utrzymywania drobiu, w celu umieszczenia go na rynku;
- zarobkowego przewozu drobiu lub przewozu wykonywanego w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej,
- organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów drobiu,
- skupu drobiu i obrotu drobiem lub pośrednictwa w tym obrocie,
- prowadzenia miejsc gromadzenia drobiu,
- wytwarzania, pozyskiwania, konserwacji, obróbki, przechowywania, prowadzenia obrotu lub wykorzystywania materiału biologicznego pochodzącego od drobiu w ramach tzw. zakładu hodowli zarodowej oraz zakładu reprodukcyjnego,
- odchowu drobiu hodowlanego do fazy osiągnięcia dojrzałości płciowej lub rozpoczęcia nieśności, w ramach zakładu odchowu drobiu,
- prowadzenia zakładu drobiu¹,
- zbierania, transportowania, przechowywania, operowania, przetwarzania oraz wykorzystywania lub usuwania produktów ubocznych pochodzących od drobiu².

Rozpoczęcie działalności nadzorowanej w zakresie przewozu drobiu i obrotu nim, prowadzenia stacji kwarantanny albo zakładu drobiu objęte jest obowiązkiem rejestracji u powiatowego lekarza weterynarii. Dodatkowo podmiot podejmujący wyżej wymienioną działalność obowiązany jest uzyskać decyzję powiatowego lekarza weterynarii w sprawie stwierdzenia spełnienia wymagań weterynaryjnych. Powiatowy lekarz weterynarii, po otrzymaniu wniosku zainteresowanego podmiotu, wszczyna w tym względzie postępowanie administracyjne. Wniosek taki powinien być złożony co najmniej na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem działalności i zawierać:

---

¹ Stosownie do art. 2 pkt 20 ustawy zakład hodowli zarodowej (zajmujący się produkcją jaj wylęgowych przeznaczonych do wylęgu piskląt reprodukcyjnych, prarodzicielskich lub rodzicielskich), zakład reprodukcyjny (zajmujący się produkcją jaj wylęgowych przeznaczonych do wylęgu piskląt użytkowych), zakład odchowu (prowadzący odchow drobiu hodowlanego do fazy osiągnięcia dojrzałości płciowej lub rozpoczęcia nieśności) oraz zakład wylęgu drobiu (czyli zakład prowadzący inkubację jaj wylęgowych, wylęg oraz dostarczanie piskląt jednodniowych, za które uważa się pisklęta drobiu mające mniej niż 72-godziny życia, jeszcze niekarmione, a w przypadku piskląt kaczki piżmowej - *Cairina moschata* lub jej krzyżówki, które mogły być karmione), objęty jest zbiorczym pojęciem zakładu drobiu.

² Kwestie te reguluje rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1774/2002 z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE nr L 273, 10.10.2002. s. 1, z późn. zm.).

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu;
- 2) określenie rodzaju i zakresu działalności nadzorowanej, którą wnioskodawca zamierza prowadzić;
- 3) określenie lokalizacji obiektów budowlanych i miejsc, w których ma być prowadzona działalność nadzorowana, oraz planowanego czasu jej prowadzenia (np. na czas nieokreślony).

Powiatowy lekarz weterynarii wydając decyzję o spełnieniu wymagań weterynaryjnych, nadaje weterynaryjny numer identyfikacyjny, bądź na całość prowadzonej działalności bądź poszczególnym obiektom budowlanym lub miejscu, w których ta działalność ma być prowadzona albo też osobom wykonującym określone czynności.

Działalność polegająca na organizowaniu targów, wystaw, pokazów drobiu oraz utrzymywaniu drobiu w celu umieszczenia go lub pochodzących od niego produktów na rynku, nie wymaga decyzji powiatowego lekarza o spełnieniu warunków weterynaryjnych. Do prowadzenia wyżej wymienionych działalności konieczne jest jedynie zgłoszenie ich rozpoczęcia, które powinno spełniać identyczne wymagania, jak w przypadku wniosku składanego przed rozpoczęciem działalności podlegającej zatwierdzeniu.

Działalność w zakresie pozyskiwania jaj konsumpcyjnych podlega nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej oraz jest przez nie rejestrowana zgodnie z wymaganiami określonym w ustawie dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U z 2007 r., Nr 17, poz. 127, z późn. zm.) oraz w przepisach wykonawczych do ustawy.

Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną zobowiązane zostały także do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności, w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Informacja taka powinna zostać przekazana w formie pisemnej w terminie siedmiu dni od dnia zaistnienia zdarzenia. Dodatkowo, podmioty prowadzące działalność nadzorowaną w zakresie zarobkowego przewozu

zwierząt lub przewozu zwierząt wykonywanego w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej, organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów zwierząt, obrotu zwierzętami, pośrednictwa w tym obrocie lub skupu zwierząt, obowiązane są zawiadomić właściwego miejscowo powiatowego lekarza weterynarii o każdym załadunku i wyładunku drobiu co najmniej na 24 godziny przed planowanym terminem dokonania tych czynności oraz o czasie i miejscu organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów, co najmniej na 30 dni przed planowanym terminem ich zorganizowania.

Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej są obowiązane do spełnienia wymagań lokalizacyjnych, zdrowotnych, higienicznych, jak również przyjętych rozwiązań technicznych, technologicznych, organizacyjnych i sanitarnych. Wymagania te w sposób szczegółowy zostają określone w drodze rozporządzeń wykonawczych do ustawy, wydanych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa. Szczegółowe regulacje obejmują, między innymi, kwestie:

- 1) stanu zdrowia zwierząt będących przedmiotem działalności nadzorowanej,
- 2) lokalizacji i wyposażenia gospodarstw oraz miejsc gromadzenia drobiu, jak również innych miejsc przetrzymywania drobiu,
- 3) pochodzenia zwierząt będących przedmiotem działalności nadzorowanej, w tym sposób prowadzenia rejestrów tych zwierząt,
- 4) kwalifikacji osób wykonujących określone czynności w ramach prowadzonej działalności nadzorowanej oraz zakresu tych czynności,
- 5) sposobu postępowania z niejadalnymi produktami pochodzenia zwierzęcego wytwarzanymi w ramach prowadzonej działalności nadzorowanej,
- 6) świadectw zdrowia lub innych dokumentów, w które zaopatruje się zwierzęta będące przedmiotem działalności nadzorowanej lub niejadalne produkty pochodzenia zwierzęcego wytwarzane przy prowadzeniu tej działalności,
- 7) sposobu i zakresu prowadzenia dokumentacji oraz okresu jej przechowywania,
- 8) środków transportu i warunków transportu zwierząt lub niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego, będących przedmiotem działalności nadzorowanej lub wykorzystywanych do jej prowadzenia,
- 9) pozyskiwania jaj konsumpcyjnych oraz mięsa drobiowego.

W ramach nadzoru sprawowanego przez organy Inspekcji Weterynaryjnej nad działalnością związaną z drobiem pracownikom Inspekcji, jak również osobom wyznaczonym do wykonywania określonych zadań w imieniu Inspekcji, przysługuje prawo przeprowadzenia w każdym czasie kontroli w zakresie spełnienia przez podmioty nadzorowane wymagań weterynaryjnych. Prerogatywy kontrolne, oprócz prawa wstępu na teren podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, obejmują, stosownie do art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, uprawnienia nieodpłatnego pobierania próbek do badań oraz żądania pisemnych lub ustnych informacji w zakresie objętym przedmiotem kontroli, w tym żądania okazywania i udostępniania dokumentów lub danych informatycznych.

Jeżeli w wyniku kontroli zostaną stwierdzone uchybienia w spełnieniu wymagań weterynaryjnych przez podmioty nadzorowane, organom Inspekcji Weterynaryjnej przysługują kompetencje dające możliwość doprowadzenia wadliwego stanu faktycznego do stanu nakazanego w przepisach prawa weterynaryjnego. Inspekcja Weterynaryjna działa w tym zakresie łącząc realizację funkcji kontrolnych z zadaniami i kompetencjami właściwymi dla innych organów administracji publicznej, a w szczególności z uprawnieniami władczymi dającymi możliwość wydawania decyzji administracyjnych, w tym różnego rodzaju nakazów i zakazów.

W przypadku stwierdzenia, że przy prowadzeniu działalności nadzorowanej naruszone są wymagania weterynaryjne powiatowy lekarz weterynarii, stosownie do art. 8 ust. 1 ustawy, ma kompetencje do wydania jednej z następujących decyzji administracyjnych:

- 1) nakazującej usunięcie uchybień w określonym terminie;
- 2) nakazującej wstrzymanie działalności do czasu usunięcia uchybień;
- 3) zakazującej umieszczania na rynku zwierząt lub handlu zwierzętami będącymi przedmiotem działalności albo zakazującej produkcji, umieszczania na rynku lub handlu określonymi produktami, wytwarzanymi przy prowadzeniu tej działalności.

Wybór decyzji pozostawiono uznaniu powiatowego lekarza weterynarii. Nie jest to jednak uznanie swobodne. Dokonując bowiem rozstrzygnięcia organ Inspekcji musi mieć na względzie wynikające z naruszenia prawa weterynaryjnego zagrożenie dla zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt.

W przypadku nie zastosowania się przez podmiot do nakazów lub zakazów wynikających z decyzji wydanej na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy, powiatowy lekarz weterynarii ma obowiązek wydania kolejnej decyzji, w której rozstrzyga o zakazie prowadzenia dalszej działalności przez podmiot i skreśla go z rejestru, z tym zastrzeżeniem, że decyzja ta nie może z mocy prawa zapaść w stosunku do gospodarstw utrzymujących drób (art. 9 ust. 3 ustawy). Oznacza to, iż brak dobrowolnego zastosowania się przez podmiot do pierwszego rozstrzygnięcia powiatowego lekarza weterynarii musi skutkować wydaniem w sprawie kolejnej bardziej restrykcyjnej decyzji administracyjnej. Rozwiązanie takie powinno być zastosowane niezależnie od możliwości wdrożenia przymusowej egzekucji nakazów lub zakazów decyzji wydanej na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy, przeprowadzonej na podstawie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

2.5. WPIS GOSPODARSTW ROLNYCH DO REJESTRU

Zgodnie z art. 11 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt oraz, powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, o której mowa w pkt 2.4. niniejszego programu. Rejestr ten zawiera:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu;
- 2) weterynaryjny numer identyfikacyjny, jeżeli został nadany;
- 3) określenie rodzaju i zakresu prowadzonej działalności nadzorowanej;
- 4) informacje o decyzjach administracyjnych wydanych w stosunku do podmiotu.
- 5) datę wpisu i wykreślenia z rejestru.

Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje, za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii, Głównemu Lekarzowi Weterynarii dane zawarte w rejestrze, a także informacje o każdej zmianie stanu faktycznego lub prawnego ujawnionego w tym rejestrze.

Sposób prowadzenia rejestru w przypadku rejestracji podmiotów prowadzących działalność w zakresie pozyskiwania jaj konsumpcyjnych został określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego.

2.6. PROWADZENIE REJESTRÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 589/2008 z dnia 23 czerwca 2008 r. ustanawiającym szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj, producenci ewidencjonują:

- 1) informacje na temat metod chowu drobiu, określając w odniesieniu do każdej stosowanej metody chowu:
  - datę zasiedlenia kurnika, wiek kur niosek w tym dniu oraz ich liczbę,
  - datę uboju oraz liczbę ubitych kur,
  - dzienną produkcję jaj,
  - liczbę lub masę jaj sprzedanych każdego dnia, lub dostarczonych codziennie w inny sposób oraz,
  - nazwy i adresy kupców;
- 2) w przypadkach gdy na jajach klasy "A" i ich opakowaniach podana jest informacja na temat sposobu żywienia kur niosek, producenci, bez uszczerbku dla wymagań określonych w części A.III załącznik I do rozporządzenia (W) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych, ewidencjonują dla każdego sposobu żywienia:
  - ilość oraz rodzaj dostarczonych pasz gotowych lub mieszanych na miejscu,
  - termin dostawy paszy.

Jeżeli na jednej fermie prowadzi się kilka różnych metod chowu drobiu, informacje określone w pkt 1 i 2 podaje się w podziale na poszczególne kurniki.

Zamiast prowadzenia ewidencji sprzedaży i dostaw, producenci mogą założyć rejestr faktur i specyfikacji wysyłkowych prowadzony zgodnie z pkt 1 i 2.

Producenci przechowują informacje wymienione w pkt 1 i 2 przez okres co najmniej dwunastu miesięcy od momentu ich utworzenia.

Zgodnie z art. 69 ust 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne, jeżeli tkanki i produkty pochodzące od zwierząt są przeznaczone do spożycia przez ludzi, to właściciele tych zwierząt lub osoby odpowiedzialne za zwierzęta są obowiązani do posiadania dokumentacji w formie ewidencji nabycia, posiadania i stosowania produktów leczniczych weterynaryjnych oraz leczenia zwierząt prowadzonej zgodnie z

przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Szczegółowy zakres i sposób prowadzenia przez lekarzy weterynarii dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej z wykonywanych zabiegów leczniczych i profilaktycznych oraz stosowanych produktów leczniczych, jak również zakres i sposób prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt przez posiadacza zwierząt gospodarskich, a także tryb dokonywania wpisów w tej ewidencji przez lekarzy weterynarii leczących zwierzęta został określony przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt i dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej.

Wspomniane dokumenty lekarz weterynarii oraz posiadacz zwierzęcia przechowują przez okres 3 lat od daty dokonania w nich ostatniego wpisu.

Wzór dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi został określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie wzoru dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi.

2.7. DOKUMENTY TOWARZYSZĄCE ZWIERZĘTOM I JAJOM KONSUMPCYJNYM W HANDLU ORAZ W OBRODZIE Z PAŃSTWAMI TRZECIMI

W handlu wspólnotowym, jak również przy przywozie z państw trzecich, dokumenty są wystawiane zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) 599/2004 z dnia 30 marca 2004 r. dotyczącym zharmonizowanego wzoru świadectwa i sprawozdania z kontroli związanych z wewnątrzwspólnotowym handlem zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. UE L 94, z 31.03.2004, str. 44).

Zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. U. UE L 31 z 1.2.2002 r., str. 1), podmioty działające na rynku powinny zapewnić możliwość monitorowania żywności, pasz, zwierząt hodowlanych oraz wszelkich substancji przeznaczonych do dodania do żywności lub pasz. W tym celu podmioty te powinny utworzyć systemy i procedury umożliwiające przekazanie takich informacji na żądanie właściwych władz.

Zgodnie z przepisem art. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 853/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego, przesyłkom produktów pochodzenia zwierzęcego towarzyszą świadectwa zdrowia lub inne dokumenty określone w prawodawstwie wspólnotowym.

Pisklęta jednodniowe i jaja wylęgowe mogą być wprowadzane na rynek po zaopatrzeniu w dokumenty wysyłki/dostawy wystawione przez właściciela stada reprodukcyjnego lub zakładu wylęgu drobiu. Dokumenty dostawy muszą być przechowywane przez okres 2 lat. Środki transportu do przewozu zwierząt muszą być czyszczone i dezynfekowane po każdym przewozie ptaków i jaj wylęgowych. Pisklęta i jaja mogą być przewożone z jajami wylęgowymi i pisklętami tego samego gatunku, kategorii i typu, pochodzącymi z tego samego stada - w zamkniętych pojemnikach jednorazowego użytku albo oczyszczonych i zdezynfekowanych pojemnikach wielokrotnego użytku. Drób kierowany do uboju musi być zaopatrzony w świadectwo zdrowia z dodatkową adnotacją o badaniach w kierunku *Salmonelli*.

Wysyłka zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego do kraju trzeciego odbywa się zgodnie z wymaganiami uzgodnionymi z władzami danego kraju.

KRAJOWY PROGRAM ZWALCZANIA NIEKTÓRYCH SEROTYPÓW *SALMONELLI* W STADACH NIOSEK GATUNKU KURA (*GALLUS GALLUS*) NA ROK 2009

1. Identyfikacja programu

Państwo Członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: Salmonellozy odzwierzęce

Rok wdrożenia: 2009

Wysłano do Komisji Europejskiej: 30 kwietnia 2008 r.

2. Dane historyczne dotyczące rozwoju epidemiologicznego choroby

W Rzeczypospolitej Polskiej stada hodowlane i rzeźne drobiu oraz stada towarowe monitorowano w kierunku gatunkowo specyficznych i niespecyficznych *Salmonelli* od lipca 1999 roku, na podstawie instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii opracowanych na podstawie dyrektywy Rady 92/117/EWG z dnia 17 grudnia 1992 r. dotyczącej środków ochrony przed określonymi chorobami odzwierzęcymi i odzwierzęcymi czynnikami chorobotwórczymi u zwierząt i w produktach pochodzenia zwierzęcego, w celu zapobiegania zakażeniom i zatruciom przenoszonym przez żywność (Dz. Urz. WE L 62 z 15.03.1993, str. 38 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t.14, str. 40, z późn. zm.):

5) IW.z. II D/Sal-1/99;

6) IW.z. II D/Sal-2/99;

7) IW.z. II D/Sal-3/99.

Głównym, pierwotnym rezerwuarem odzwierzęcych pałeczek *Salmonella* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest drób.

Według „Meldunków o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatruciach w Polsce w 2007 r.” opracowywanych przez Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie, w 2007 r. w Rzeczypospolitej Polskiej zarejestrowano 11565 zatruc pokarmowych wywołanych

przez pałeczki *Salmonella*, co stanowi ok. 65% zatruc pokarmowych wywołanych przez bakterie. W porównaniu z ubiegłymi latami można zaobserwować spadek liczby zakażeń jelitowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella* - w 2006 zarejestrowano 13214, a w 2005 r. – 15821 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych przez *Salmonella*.

Do zakażeń u ludzi najczęściej dochodzi poprzez spożywanie skażonej żywności tj. mięsa i przetworów mięsnych - głównie drobiowych, jaj i produktów jajecznych.

Według danych Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie z 2006 r., serotypy pałeczek *Salmonella* najczęściej wykrywane u ludzi w Rzeczypospolitej Polskiej to:

- 1) *Salmonella* Enteritidis (D) – 77,6%
- 2) *Salmonella* Typhimurium (B) - 6,73%.

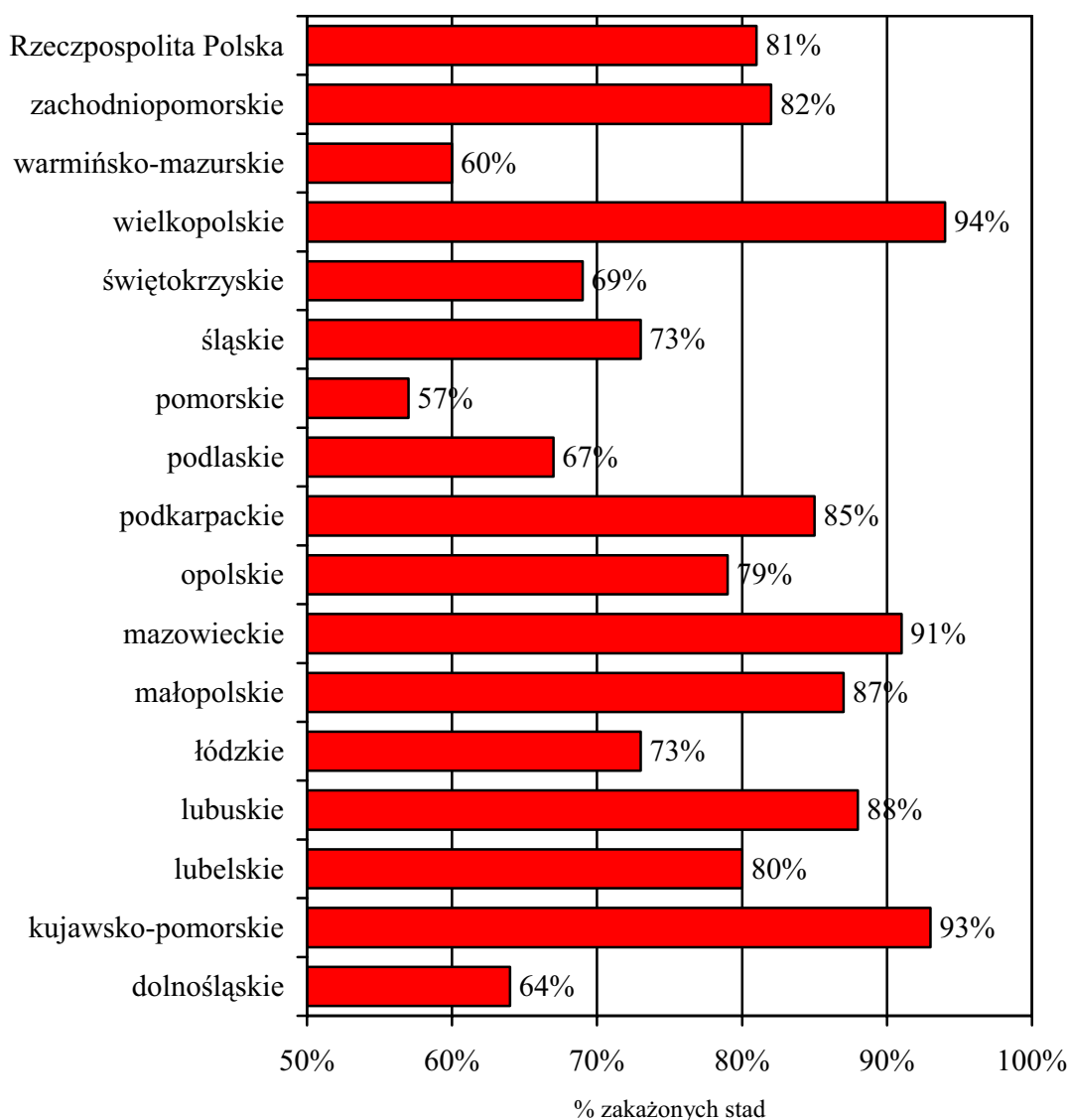
W latach 2004-2005 przeprowadzono na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z decyzją Komisji 2004/665/WE z dnia 22 września 2004 roku dotyczącą badań podstawowych nad występowaniem bakterii *Salmonella* w stadach niosek gatunku *Gallus gallus* (Dz. Urz. UE L 303 z 30.09.2004, str. 30), badania podstawowe nad występowaniem bakterii *Salmonella* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*). Pobrano do badania próbki z 440 stad niosek. Na podstawie wyników tych badań przeprowadzonych we wszystkich Państwach Członkowskich Unii Europejskiej określono minimalny, roczny poziom redukcji liczby stad z dodatnim wynikiem badań.

Odsetek gospodarstw zakażonych pałeczkami *Salmonella* jest związany z liczebnością stad kur niosek utrzymywanych w gospodarstwach. Najwyższy poziom zakażenia notowano w przypadku gospodarstw z obsadą przekraczającą 10000 kur niosek.

Najwyższy poziom zakażonych stad notowano w przypadku gospodarstw, w których stosowano chów klatkowy i była to istotna różnica statystyczna.

Zgodnie z raportem opublikowanym przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), pałeczki *Salmonella* spp. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzono w 76,2% badanych stad niosek. Odsetek stad zakażonych *S. Enteritidis* i *S. Typhimurium* wyniósł odpowiednio 54,6% i 2,1%. Wysoki odsetek stad zakażonych uzasadnia wdrożenie programu zwalczania.

Tabela 1. Częstość występowania zakażeń pałeczkami *Salmonella* w poszczególnych województwach (według sprawozdania z badań podstawowych u kur niosek w kierunku występowania pałeczek *Salmonella*, opracowanego przez Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach)

3. Opis programu:

Stosownie do art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez

żywność (Dz. U. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z póź. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t.41, str. 328, z późn. zm.), zadaniem krajowego programu zwalczania choroby odzwierzęcej i odzwierzęcego czynnika chorobotwórczego jest osiągnięcie odpowiedniego celu wspólnotowego.

Cel wspólnotowy określa art.1 rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1003/2005 (Dz. U. UE. L 211 z 1.8.2006, str. 4).

Rozporządzenie to wyznaczyło cel wspólnotowy w odniesieniu do następujących serotypów pałeczek *Salmonella*:

- 1) *Salmonella* Enteritidis,
- 2) *Salmonella* Typhimurium.

W Rzeczypospolitej Polskiej, cel wspólnotowy zostanie osiągnięty w odniesieniu do stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), gdy w pierwszym roku realizacji programu liczba stad dorosłych niosek towarowych z wynikiem dodatnim zmniejszy się co najmniej o 40%, a w następnych latach odpowiednio o wartość procentową określoną w art. 1 ust. 1 lit. a rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1003/2005, albo gdy docelowo odsetek stad z dodatnim wynikiem badań zostanie zredukowany do co najmniej 2 %.

Zgodnie z załącznikiem nr 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, określone salmonelozy drobiu, w tym wywołane przez *Salmonella* Enteritidis i *Salmonella* Typhimurium, są zaliczane do chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi rejestracji. Na podstawie art. 57 ust. 6 ww. ustawy, opracowany przez Głównego Lekarza Weterynarii „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)”, po przyjęciu w drodze uchwały przez Radę Ministrów, zatwierdza Komisja Europejska. Rada Ministrów wprowadza, w drodze rozporządzenia, zatwierdzony przez Komisję Europejską program, którego realizację nadzoruje Główny Lekarz Weterynarii.

Program będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Środki budżetowe będą przeznaczone na finansowanie badań kontrolnych oraz

odszkodowania za likwidowane stada i jaja konsumpcyjne. Wyjściowy poziom zakażeń pałeczkami *Salmonella* stad niosek jaj konsumpcyjnych gatunku kura (*Gallus gallus*) określono na podstawie wyników badań podstawowych, wykonanych zgodnie z art. 1 ust.1 decyzji Komisji 2004/665/WE z dnia 22 września 2004 r. dotyczącej badań podstawowych nad występowaniem bakterii *Salmonella* w stadach niosek gatunku *Gallus gallus*. Natomiast cel, jaki powinien zostać osiągnięty w 2009 r., będzie można określić dopiero po zebraniu wyników realizacji programu w 2008 r. i wyliczeniu poziomu występowania *Salmonelli* u kur niosek.

Diagnostyka i metody badań diagnostycznych

W systemie diagnostyki laboratoryjnej działa 16 Zakładów Higieny Weterynaryjnej, po jednym w każdym województwie. Są to laboratoria państwowe, działające zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej. ZHW stanowią jednostki organizacyjne, podlegających wojewodom, wojewódzkich inspektoratów weterynarii.

Laboratorium referencyjnym do badań w kierunku pałeczek *Salmonella*, stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 czerwca 2008 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych właściwych dla poszczególnych rodzajów i kierunków badań (Dz. U. Nr 118, poz. 757), jest Laboratorium Zakładu Mikrobiologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

Częstotliwość i sposób, jak również procedura pobierania próbek w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), są określone w pkt 2 załącznika do rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1003/2005.

Natomiast metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonelli* są określone w pkt 3.2-3.4 załącznika do tego rozporządzenia.

4. Środki przewidziane programem

4.1 Podsumowanie środków przewidzianych programem

Okres trwania programu: rok 2009

Kontrola

- Zwalczanie
- Testy
- Ubój zwierząt z dodatnim wynikiem
- Zabijanie zwierząt z dodatnim wynikiem
- Kontrola lub nadzór
- Inne środki: obróbka paszy

4.1.1. Szczegółowe zasady postępowania

4.1.1.1 Definicje:

Na potrzeby realizacji programu przyjmuje się następujące definicje stada zakażonego w odniesieniu do celu wspólnotowego - stado zakażone w odniesieniu do celu wspólnotowego to stado dorosłe, w którym w wyniku badania próbek urzędowych pobranych zgodnie z pkt. 2.2. oraz pkt. 3.1. załącznika do rozporządzenia nr 1168/2006 wykryto w jednej lub więcej próbek *Salmonella* Entertidis lub *Salmonella* Typhimurum (inne, niż szczepy szczepionkowe) lub został wykryty efekt hamujący wzrost bakterii lub zastosowane zostały środki przeciwdrobnoustrojowe w stadzie.

4.1.1.2. W przypadku uzyskania dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) z inicjatywy hodowcy, w kierunku serotypu *Salmonella* objętego programem, stosuje się przepisy art. 42 ust. 1-5 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Lekarz weterynarii opiekujący się stadem jest obowiązany do niezwłocznego zawiadomienia o tym fakcie właściwego powiatowego lekarza weterynarii. Hodowca jest obowiązany do:

- 1) niezwłocznego zawiadomienia o tym fakcie powiatowego lekarza weterynarii;
- 2) pozostawienia ptaków w miejscu ich stałego przebywania i niewprowadzania tam innego drobiu;
- 3) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do kurnika lub miejsc, w których znajdują się ptaki zakażone lub ich zwłoki;
- 4) wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i zbywania mięsa oraz produktów pochodzących od niosek, zwłok ptaków, paszy, ściółki i innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania ptaków;
- 5) udostępnienia ptaków do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udzielania pomocy przy ich wykonywaniu;

6) udzielania powiatowemu lekarzowi weterynarii wyjaśnień i informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia choroby i źródeł zakażenia lub zapobiegania jej szerzeniu.

4.1.1.3. W przypadku uzyskania w stadzie niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych z inicjatywy hodowcy w kierunku serotypu pałeczek *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium, powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) przeprowadza dochodzenie epizootyczne, zgodnie z art. 42 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) pobiera próbki do badań diagnostycznych we wszystkich pozostałych stadach niosek w gospodarstwie, zgodnie z pkt 2.1 lit. d załącznika do rozporządzenia Komisji (WE) nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) Nr 1003/2005;
- 3) w celu ustalenia źródła zakażenia stada pałeczkami *Salmonella*, przeprowadzenie badania:
  - paszy
  - wody
- 4) nakazuje w drodze decyzji administracyjnej:
  - a) odosobnienie drobiu znajdującego się w gospodarstwie, w poszczególnych kurnikach lub w innych obiektach, w których jest on utrzymywany,
  - b) zastosowanie właściwych środków biobójczych przed wejściami i wyjściami z kurników, jak również wjazdami i wyjazdami z terenu gospodarstwa,
  - c) przetrzymywanie jaj w warunkach uniemożliwiających rozprzestrzenienie zakażenia; jeżeli nie istnieje możliwość przetrzymywania jaj w magazynie fermy, należy poinformować hodowcę o możliwości skierowania ich do przetwórstwa z poddaniem obróbce termicznej; przemieszczenie jaj odbywa się za zgodą organu Inspekcji Weterynaryjnej wydanej w porozumieniu z organem sprawującym nadzór nad zakładem, w którym jaja te mają być przetworzone; postępowanie z jajami odbywa się zgodnie z przepisami w ust.

2 części D załącznika II rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność,

4) zakazuje w drodze decyzji administracyjnej:

- a) wywożenia jaj z gospodarstwa z wyłączeniem przemieszczania bezpośrednio do zakładu wytwarzającego lub przetwarzającego produkty jajeczne, o którym mowa w przepisach o produktach pochodzenia zwierzęcego; postępowanie z jajami odbywa się zgodnie z przepisami ust. 2 części D załącznika II rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność,
- b) stosowania środków biobójczych, produktów leczniczych weterynaryjnych i innych środków utrudniających izolację pałeczek *Salmonella* w stadzie przed pobraniem próbek urzędowych;
- c) wywożenia z gospodarstwa mięsa, zwłok ptaków, paszy, odchodów i ściółki pochodzącej od drobiu oraz innych przedmiotów znajdujących się w miejscu utrzymywania ptaków, bez jego zgody;
- d) przemieszczania drobiu z gospodarstwa i do gospodarstwa, chyba że drób, na wniosek hodowcy, zostanie przemieszczony do rzeźni. W przypadku przekazywania ptaków ze stada podejrzanego o zakażenie *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium do uboju w rzeźni drobiu, przesyłce niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) do rzeźni towarzyszy świadectwo zdrowia, w którym zaznacza się fakt pochodzenia ich z zakażonego stada. Postępowanie w czasie uboju i badanie poubojowe przeprowadza się zgodnie z odrębnymi przepisami.

4.1.1.4. W przypadku podejrzenia zatrucia pokarmowego u ludzi *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium, o którym mowa w pkt 2.1 lit. c załącznika do rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE)

Nr 1003/2005nr 1168/2006, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza postępowanie, zgodnie z ppkt 4.1.1.3. programu.

4.1.1.5. W przypadku uzyskania w stadzie dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek urzędowych w kierunku serotypu pałeczek *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium, powiatowy lekarz weterynarii nakazuje w drodze decyzji administracyjnej:

- 1) niezwłoczny ubój lub zabicie wszystkich sztuk drobiu;
- 2) zniszczenie zwłok wszystkich sztuk drobiu padłego i zabitego, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1774/2002 z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi;
- 3) poddanie jaj obróbce cieplnej gwarantującej zabicie wszystkich pałeczek *Salmonella* lub ich zniszczenie; postępowanie z jajami odbywa się zgodnie z przepisami ust. 2 części D załącznika II rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność
- 4) zniszczenie pasz lub ich zagospodarowanie, poprzez zastosowanie środków kontroli gwarantujących pełną inaktywację pałeczek *Salmonella*, w przypadku gdy wyniki badania laboratoryjnego próbek paszy w kierunku obecności *Salmonella* dały wynik dodatni;
- 5) zniszczenie lub zagospodarowanie ściółki, odchodów i innych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu, w sposób, który wyklucza zanieczyszczenie pałeczkami *Salmonella* zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1774/2002 z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi;
- 6) przeprowadzenie dokładnego oczyszczania i odkażania budynków, w których był przetrzymywany drób ze stada, ich otoczenia, pojazdów używanych do jego transportu oraz pozostałych przedmiotów, które mogły ulec zakażeniu, pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii, po wykonaniu czynności, o których mowa w pkt 1-5;
- 7) podjęcie innych działań mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych.

Powiadamia się właściwego miejscowo państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o osobach, które miały kontakt z zakażonymi nioskami.

4.1.1.6. Powiatowy lekarz weterynarii, w przypadku gospodarstw, w których znajdują się dwa lub większa liczba stad drobiu, może zastosować środki, o których mowa w pkt 4.1.1.5. również w stosunku do tych stad drobiu w gospodarstwie, które nie są utrzymywane w kurnikach:

1) gwarantujących całkowite odizolowanie od pomieszczeń, w których znajduje się drób zakażony;

2) w których czynności związane z utrzymywaniem drobiu, w tym karmienie drobiu odbywają się w sposób uniemożliwiający szerzenie się pałeczek *Salmonella*.

4.1.1.7. Wykrycie serotypów *Salmonella* objętych programem lub stwierdzenia efektu hamującego wzrost bakterii, w próbkach pobranych z inicjatywy hodowcy albo przez powiatowego lekarza weterynarii, powinno być bezzwłocznie zgłaszane przez zatwierdzone laboratorium właściwemu miejscowo powiatowemu lekarzowi weterynarii.

4.1.1.8. Powiatowy lekarz weterynarii powiadamia natychmiast państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o uzyskaniu dodatniego wyniku badań laboratoryjnych próbek pobranych w stadzie kur niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), w kierunku serotypu pałeczek *Salmonella* objętego programem, zgodnie z art. 51 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.1.1.9. Zasady stosowania środków zwalczających drobnoustroje, przeprowadzania szczepień oraz przyznawania odstępstw od obowiązku szczepień określają przepisy rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1177/2006 z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów na rzecz zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. U. UE L 212, 2/08/2006 str. 3). Zgodnie z art. 3 ust. 3 tego rozporządzenia, począwszy od 2008 r. wszystkie stada kur niosek są szczepione w kierunku *Salmonella* Enteritidis. W tymże przepisie zostały także określone zasady przyznawania odstępstw od tej normy.

4.1.1.10. Środki, o których mowa w punktach 4.1.1.1 – 4.1.1.9. są stosowane bez naruszenia środków wskazanych w rozdziale D załącznika II rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność.

4.1.2. Odszkodowania dla posiadaczy zwierząt poddanych ubojowi, zabitych lub padłych w trakcie realizacji programu

Za nioski gatunku kura (*Gallus gallus*) zabite lub poddane ubojowi z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej albo za takie zwierzęta padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez te organy, przy realizacji programu, przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa, na zasadach określonych w art. 49 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Za zniszczone lub przetworzone z nakazu organu Inspekcji Weterynaryjnej przy realizacji programu produkty pochodzenia zwierzęcego, w tym jaja konsumpcyjne, zniszczone pasze oraz sprzęt, które nie mogły zostać poddane odkażeniu, przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa, na zasadach art. 49 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.2. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór i koordynację realizacji programu

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu oraz informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji.

4.3 Opis i określenie obszarów geograficznych i administracyjnych, na których będzie realizowany program

Program będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Program podlega obowiązkowemu stosowaniu przez podmioty utrzymujące nioski gatunku kura (*Gallus gallus*), z wyłączeniem podmiotów prowadzących wyłącznie produkcję, o której mowa w art. 1 ust. 3 rozporządzenia nr 2160/2003.

4.4. Działania wdrożone programem

4.4.1 Akty prawne stanowiące podstawę do rejestracji gospodarstw

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

Rejestr ten zawiera w szczególności:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu;
- 2) weterynaryjny numer identyfikacyjny, jeżeli został nadany;
- 3) określenie rodzaju i zakresu prowadzonej działalności nadzorowanej;
- 4) informacje o decyzjach administracyjnych wydanych w stosunku do podmiotu,
- 5) datę wpisu i wykreślenia z rejestru.

Sposób prowadzenia rejestru przez powiatowego lekarza weterynarii określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną (Dz. U. Nr 134, poz. 946).

Sposób prowadzenia rejestru w przypadku rejestracji podmiotów prowadzących działalność w zakresie pozyskiwania jaj konsumpcyjnych został określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego.

Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej są obowiązane do spełnienia wymagań weterynaryjnych z zakresu lokalizacji prowadzonej działalności, jak również przyjętych rozwiązań technicznych, technologicznych, organizacyjnych i sanitarnych. Wymagania te w sposób szczegółowy określone są w rozporządzeniach wydanych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa i obejmują, między innymi, kwestie:

- 1) stanu zdrowia zwierząt będących przedmiotem działalności nadzorowanej;
- 2) lokalizacji i wyposażenia gospodarstw oraz miejsc gromadzenia zwierząt, jak również innych miejsc utrzymywania zwierząt;
- 3) pochodzenia zwierząt będących przedmiotem działalności nadzorowanej, w tym sposób prowadzenia rejestrów tych zwierząt;

- 4) kwalifikacji osób wykonujących określone czynności w ramach prowadzonej działalności nadzorowanej oraz zakresu tych czynności;
- 5) sposobu postępowania z niejadalnymi produktami pochodzenia zwierzęcego wytwarzanymi w ramach prowadzonej działalności nadzorowanej;
- 6) świadectw zdrowia lub innych dokumentów, w które zaopatruje się zwierzęta będące przedmiotem działalności nadzorowanej lub niejadalne produkty pochodzenia zwierzęcego wytwarzane przy prowadzeniu tej działalności;
- 7) sposobu i zakresu prowadzenia dokumentacji oraz okresu jej przechowywania;
- 8) środków transportu i warunków transportu zwierząt lub niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego, będących przedmiotem działalności nadzorowanej lub wykorzystywanych do jej prowadzenia,
- 9) pozyskiwania jaj konsumpcyjnych oraz mięsa drobiowego.

4.4.2. Akty prawne stanowiące podstawę do identyfikacji zwierząt

nie dotyczy

4.4.3 Akty prawne stanowiące podstawy do powiadomienia o chorobie

Zakład Higieny Weterynaryjnej lub zatwierdzone laboratorium, w którym uzyskano dodatni wynik badania w kierunku *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium powiadamia natychmiast właściwego powiatowego lekarza weterynarii. Krajowe Laboratorium Referencyjne Państwowego Instytutu Weterynaryjnego-Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach powiadamia właściwego powiatowego lekarza weterynarii o każdym uzyskanym dodatnim wyniku badania.

Zgodnie z załącznikiem nr 5 do ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, salmonelloza jako choroba odzwierzęca oraz jej czynniki chorobotwórcze podlegają obowiązkowi monitorowania. Salmonelozy drobiu w tym wywoływane przez *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurum podlegają obowiązkowi rejestracji. Na podstawie art. 51 wyżej wymienionej ustawy oraz przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 listopada 2005 r. w sprawie zakresu, sposobu i terminów przekazywania informacji o występowaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania i rejestracji oraz o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, a także związanej z nimi oporności na

środki przeciwdrobnoustrojowe (Dz. U. Nr 242, poz. 2045), podmioty świadczące usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, zakłady higieny weterynaryjnej i inne laboratoria przekazują właściwemu terytorialnie powiatowemu lekarzowi weterynarii comiesięczne informacje o chorobach zakaźnych podlegających obowiązkowi rejestracji, o chorobach odzwierzęcych i ich czynnikach chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania oraz o wynikach monitorowania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. Powyższe informacje, powiatowi lekarze weterynarii przekazują wojewódzkim lekarzom weterynarii, a wojewódzcy lekarze weterynarii Głównemu Lekarzowi Weterynarii w terminie do 7 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym te informacje zostały zebrane.

4.4.4 Regulacje w zakresie działań podejmowanych w przypadku uzyskania dodatnich wyników badań:

Zostały określone w programie.

4.4.5 Akty prawne stanowiące podstawę do kwalifikacji zwierząt i stad

nie dotyczy

4.4.6 Procedury kontrolne, a w szczególności zasady przemieszczania się zwierząt narażonych na kontakt lub zakażenie daną chorobą oraz regularne inspekcje gospodarstw lub obszarów, których to dotyczy

nie dotyczy

4.4.7 Regulacje w zakresie kontroli choroby, w tym testy i szczepienia:

- 1) ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2007r Nr 121, poz. 842 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 69, poz. 625, z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. Nr 144, poz. 1045 z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 127, z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. Nr 171, poz. 1225, z późn. zm.);

- 6) ustawa z dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 Nr 45 poz. 271);
- 7) ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, z późn. zm.);
- 8) ustawa z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach (Dz. U. Nr 126, poz. 1384 z późn. zm.);
- 9) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 maja 2007 r. w sprawie wykazu laboratoriów upoważnionych do prowadzenia badań pasz oraz pasz leczniczych w ramach urzędowej kontroli (Dz. U. z 2007r Nr 98, poz. 653);
- 10) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 czerwca 2008 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych właściwych dla poszczególnych rodzajów i kierunków badań (Dz. U. z 2008 Nr 118, poz. 757);
- 11) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych (Dz. U. Nr 219, poz. 2225, z późn. zm.);
- 12) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 kwietnia 2007 r. w sprawie trybu powoływania i odwoływania rzeczoznawców, ich kwalifikacji i wysokości przysługującego im wynagrodzenia oraz dokonywania przez nich szacowania (Dz. U. z 2007r Nr 89, poz. 591);
- 13) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 kwietnia 2006 r. w sprawie współdziałania między organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Weterynaryjnej oraz Inspekcji Ochrony środowiska w zakresie zwalczania chorób zakaźnych (Dz. U. Nr 73, poz. 516);
- 14) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2006 r. w sprawie współpracy organów Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Handlowej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz jednostek samorządu terytorialnego przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych (Dz. U. Nr 83, poz. 575);
- 15) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt i dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej (Dz. U. Nr 100, poz. 1022);

- 16) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie wzoru dokumentacji obrotu detalicznego produktami leczniczymi weterynaryjnymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1893);
- 17) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej (Dz. U. z 2007 r. Nr 5, poz. 38.);
- 18) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2007 r. Nr 2, poz. 18);
- 19) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (Dz. U. z 2007 r. Nr 2, poz. 19);
- 20) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 października 2008 r. w sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (Dz. U. Nr 193, poz. 1193);
- 21) rozporządzenie Nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. UE L 325 z 12.12.2003, str. 1, z późn. zm.);
- 22) rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1168/2006 w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku Gallus gallus oraz zmieniające rozporządzenie (WE) 1003/2005 (Dz. Urz. UE L 211 z 1.8.2006, str. 4);
- 23) rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1177/2006 w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących stosowania szczególnych metod kontroli w ramach krajowych programów zwalczania salmonelli u drobiu (Dz. Urz. UE L 212 z 2.8.2006, str. 3);

4.4.8 Akt prawny stanowiący podstawę uzyskania odszkodowania za zwierzęta poddane ubojowi lub zabite:

ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (art. 49 i 57c)

5. Ogólny opis kosztów i korzyści

Główną korzyścią z realizacji programu dla właścicieli stad niosek oraz podmiotów zajmujących się obrotem drobiem oraz jajami konsumpcyjnymi będzie możliwość prowadzenia swobodnego handlu wewnątrz Wspólnoty oraz eksportu drobiu i jaj konsumpcyjnych do państw trzecich. Zgodnie z załącznikiem II sekcji D rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność, jaja nie mogą być przeznaczone do konsumpcji, jeśli nie pochodzą ze stada niosek objętego programem lub pochodzą ze stada objętego ograniczeniami urzędowymi nałożonymi między innymi w związku z realizacją programu. Zgodnie z rozporządzeniem Komisji nr 1237/2007 z dnia 23 października 2007 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz decyzję 2006/696/WE w odniesieniu do wprowadzania na rynek jaj pochodzących ze stad kur niosek zakażonych salmonellą (Dz. Urz. EU L 280 z 24.10.2007, str. 5) restrykcje w stosunku do wszystkich stad nie objętych programem lub zakażonych zaczną obowiązywać od początku 2009 r. Osiągnięcie celu, czyli ograniczenie liczby zakażonych stad, zwiększy konkurencyjność polskich jaj konsumpcyjnych na rynku wspólnotowym, jak również na rynkach państw trzecich.

Ponadto należy podkreślić, że salmonelozę jest najczęściej notowaną chorobą odzwierzęcą (w Rzeczypospolitej Polskiej w 2006 r. zanotowano 13 365 przypadków salmoneloz u ludzi), a mięso drobiowe oraz jaja konsumpcyjne są głównym źródłem zachorowań u ludzi. Stąd też realizacja programu ograniczy liczbę zakażeń u ludzi, a w związku z tym zredukuje koszty leczenia tych chorób.

Szacowane koszty realizacji programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) w roku 2009 wyniosą 63 125 160 zł.

6. Sytuacja epizootyczna

6.1. Dane o rozwoju choroby³

Rok: 2004

San na dzień: 31.12.2004 r. (wyniki dobrowolnego monitoringu)

Gatunek: *Gallus gallus*

Choroba/zakażenie^(a): *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt	Łączna liczba stad objęta programem	Liczba zbada-nych stad ^(d)	Liczba stad ^(e) z dodatnim wynikiem ^(a) badań		Liczba stad zlikwidowa-nych ^(a)	Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(a)	Ilość zniszczonych jaj (liczba sztuk lub masa w tonach) ^(a)		Ilość jaj skierowanych do przetwórstwa (liczba sztuk lub masa w tonach) ^(a)	
						(a1)	(a2)			(a3)	(a4)	(a3)	(a4)
Rzeczpospo- lita Polska													
Ogółem	Stada kur niosek		751		751	35	1	0	0	0	0	0	0

(a) Dla salmonelli odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek, itp.

(c) Łączna liczba stad istniejących w regionie włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność salmonelli. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, dodatni wynik badania powinien być brany pod uwagę tylko raz.

³ Dane dotyczące salmonellozy (salmonella odzwierzęca, *Salmonella pullorum*, *Salmonella gallinarum*, *Salmonella gallisepticum*, choroby mętwikowej i jej czynników chorobotwórczych.

Rok: 2005

Stan na dzień: 31.12.2005 r. (wyniki dobrowolnego monitoringu)

Gatunek: **Gallus gallus** Choroba/zakażenie ^(a): *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt objęta programem	Łączna liczba stad objęta programem	Łączna liczba zwierząt objęta programem	Liczba zbadanych stad ^(d)	Liczba stad ^(e) z dodatnim wynikiem ^(e)		Liczba stad zlikwirowanych ^(e)	Łączna liczba zwierząt ubitych lub zabitych ^(e)	Ilość zniszczonych jaj (liczba lub kg) ^(e)		Ilość jaj skierowanych do przetwórstwa (liczba lub kg) ^(e)	
							(a1)	(a2)			(a3)	(a4)	(a3)	(a4)
Rzeczpospolita Polska														
Ogółem	Stada kur	1600	440			355			0	0	0	0	0	0

^(a) Dla salmonelli odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

^(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek.

^(c) Łączna liczba stad istniejących w regionie włączając stada kwalifikujące się i nie kwalifikujące się do programu.

^(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność salmonelli. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

^(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, dodatni wynik badania powinien być brany pod uwagę tylko raz.

Rok: 2006

Stan na dzień: 31.12.2006 r. (wyniki dobrowolnego monitoringu)

Gatunek: **Gallus gallus** Choroba/zakażenie ^(a): *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt	Łączna liczba stad objęta programem	Łączna liczba zwierząt objęta programem	Liczba zbadanych stad ^(d)	Liczba stad z dodatnim wynikiem ^(a) badań		Liczba stad zlikwidowanych ^(e)	Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(e)		Ilość zniszczonych jaj (liczba sztuk lub masa w tonach) ^(a)		Ilość jaj skierowanych do przetwórstwa (liczba sztuk lub masa w tonach) ^(a)	
							(a1)	(a2)		(a3)	(a4)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)
Rzeczpospolita Polska															
Ogółem	Stada kur niosek	1350		640		640	113	15	0	0	0	0	0	0	0

(a) Dla salmonelli odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek, itp.

(c) Łączna liczba stad istniejących w regionie włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność salmonelli. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, dodatni wynik badania powinien być brany pod uwagę tylko raz.

Rok: 2007

San na dzień: 31.12.2007 r. (wyniki dobrowolnego monitoringu)

Gatunek: **Gallus gallus** Choroba/zakażenie ^(a): *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt	Łączna liczba stad objęta programem	Łączna liczba zwierząt objęta programem	Liczba zbadanych stad ^(d)	Liczba stad z dodatnim wynikiem ^(a) badań		Liczba stad zlikwidowanych ^(a)	Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych ^(a)	Ilość zniszczonych jaj (liczba sztuk lub masa w tonach) ^(a)		Ilość jaj skierowanych do przetwórstwa (liczba sztuk lub masa w tonach) ^(a)	
							(a1)	(a2)			(a3)	(a4)	(a3)	(a4)
Rzeczpospolita Polska														
Ogółem	Stada kur niosek			628		628	74	9	0	0	0	0	0	0

(a) Dla salmonelli odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella* Enteritidis, (a2) dla *Salmonella* Typhimurium, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella* Enteritidis lub *Salmonella* Typhimurium.

(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek, itp.

(c) Łączna liczba stad istniejących w regionie włączając stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu.

(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność salmonelli. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, dodatni wynik badania powinien być brany pod uwagę tylko raz.

7. Cele

7.1. Cele testów

7.1.1. Cele testowania stad⁴

Rok: 2009

Stan na dzień: 31.12.2007 r.

Gatunek: **Gallus gallus** Choroba/zakażenie ^(a): **Salmonella Enteritidis ; S. Typhimurium**

Region	Rodzaj stada ^(b)	Łączna liczba stad ^(c)	Łączna liczba zwierząt objętych programem	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba zwierząt objętych programem	Przewidywana liczba stad ^(e) z dodatnim wynikiem ^(a)	Przewidywana liczba stad do likwidacji ^(e)		Łączna przewidywana liczba zwierząt do ubicia lub zabicia ^(a)	Przewidywana ilość jaj do zniszczenia (liczba) ^(a)	Przewidywana ilość jaj skierowana do przetwórstwa (liczba) ^(a)
							(a1)	(a2)			
Rzeczpospolita Polska											
Ogółem	stada kur niosek	1600	1600	1600		300	120	420	6,3 mln	4,5 mln	14,4 mln

^(a) Dla salmonelli odzwierzczej należy wskazać serotypy objęte programem kontroli (a1) dla *Salmonella Enteritidis*, (a2) dla *Salmonella Typhimurium*, (a3) dla innych serotypów – określić stosownie do sytuacji, (a4) dla *Salmonella Enteritidis* lub *Salmonella Typhimurium*.

^(b) Np. stada hodowlane (chów, stada dorosłe), stada produkcyjne, stada kur niosek.

^(c) Łączna liczba stad istniejących w regionie włączając stada kwalifikujące się i nie kwalifikujące się do programu.

^(d) Należy zbadać środki do wykonania testu stada objętego programem na obecność salmonelli. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

^(e) Jeżeli, zgodnie z przypisem (d), zbadano stado więcej niż jeden raz, próba pozytywna powinna być brana pod uwagę tylko raz.

⁴ Dane dotyczące salmonellozy (salmonella odzwierzcza), *Salmonella pullorum*, *Salmonella gallinarum*, *Salmonella gallisepticum*, choroby metwiskowej i jej czynników chorobotwórczych.

8. Szczegółowa analiza kosztów programu⁵

Koszty	Wyszczególnienie	Szacunkowa liczba jednostek	Szacunkowy jednostkowy koszt (w złotych)	Suma ogółem (w złotych)	Suma ogółem* (w euro)	Finansowanie wspólnotowe
1. Testy						
1.1. Koszt analiz	Bakteriologia ISO 6579(2002)	2800 próbek	100	280 000	77 778	tak
1.2. Koszt próbek	Materiały + pobranie	2800 próbek	10	28 000	7778	tak
1.3. Koszt dojazdu	Dojazd do fermy + dowóz próbek do laboratorium	2800 próbek	160	448 000	124 444	tak
2. Szczepienie lub leczenie	Program nie przewiduje					
2.1. Zakup szczepionki	-	-	-	-	-	-
2.2. Koszt dystrybucji	-	-	-	-	-	-
2.3. Koszt podania	-	-	-	-	-	-
2.4. Koszt kontroli	-	-	-	-	-	-
3. Ubój						

3.1. Odszkodowanie za zwierzęta i jaja	Odszkodowanie za stado pomniejszone o wartość ptaków kierowanych do uboju	420 stad	135000	56 700 000	15 750 000	tak
	Odszkodowanie za jaja jednego stada pomniejszone o kwotę uzyskaną w przetwórnym jaj	420 stad	6750	2 835 000	787 500	tak
3.2. Koszt transportu ptaków do rzeźni	Transport jednego stada	420 stad	1620	680 400	189 000	tak
3.3 Koszt załadunku stad ptaków	Załadunek jednego stada	420 stad	4500	1 890 000	525 000	
3.4. Strata w przypadku uboju	Wartość ptaków kierowanych do uboju	-	-	-	-	-
3.5. Koszt wypłaty wynagrodzeń rzeczoznawcom wyceniającym likwidowane stada i jaja konsumpcyjne	Wycena jednego stada i jego jaj konsumpcyjnych	420 stad	61	25620	7117	tak
4. Czyszczenie i odkażanie**						

4.1. Koszt badania skuteczności odkażania	Badanie bakteriologiczne 4 puli próbek	420 stad	400	168 000	46 667	tak
4.2. Koszt dojazdu	Do fermy i do laboratorium	420 stad	160	67 200	18667	tak
4.3. Koszt pobrania próbek do badań skuteczności odkażania	Pobranie próbek	420 stad	7	2940	817	tak
5. Wynagrodzenia (pracownicy zatrudnieni wyłącznie w celu realizacji programu)	Program nie przewiduje	-	-	-	-	-
6. Towary konsumpcyjne i specjalny sprzęt	Program nie przewiduje	-	-	-	-	-
7. Inne koszty	-	-	-	-	-	-
OGÓŁEM				63 125 160	17 534 767	

* Koszt programu obliczono wg kursu średniego euro, ogłoszonego przez NBP z dnia 18 lutego 2008 r., który wynosił 3,6 zł

** Odkazanie jest rutynową czynnością wykonywana zawsze przed zasiedleniem obiektu, stąd jego koszty ponoszone są przez właściciela.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)”, stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 57 ust. 3 i 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 69, poz. 625, z późn. zm.). Przedmiotowy projekt przewiduje wprowadzenie

- 1) „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) na lata 2008 – 2010”, stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 2) „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) na rok 2009”, stanowiącego załącznik nr 2 do rozporządzenia.

„Krajowy program zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) na lata 2008-2010” stanowiący załącznik nr 1 do projektowanego rozporządzenia został przygotowany zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz. Urz. UE L 325 z dn. 12.12.2003 r., str. 1, z późn. zm.) oraz na podstawie art. 57 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Przedmiotowy program został zatwierdzony przez Komisję Europejską w drodze decyzji Komisji nr 2007/848/WE z dnia 11 grudnia 2007 r. zatwierdzającej niektóre krajowe programy zwalczania salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* (Dz. Urz. UE Nr L 333, z dn. 19.12.2008 r., str. 83), wydanej na podstawie art. 6 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność. Powyższy program powinien zostać wprowadzony w drodze rozporządzenia Rady Ministrów zgodnie z art. 57 ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Zgodnie z rozporządzeniem (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 2160/2003, a także rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 1168/2006 w sprawie

wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającym rozporządzenie (WE) 1003/2005 (Dz. Urz. UE L 211 z 1.8.2006, str. 4), w odniesieniu do stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) cel wspólnotowy ograniczenia występowania Salmonelli zostanie osiągnięty, gdy w pierwszym roku realizacji programu liczba stad dorosłych niosek towarowych z wynikiem dodatnim zmniejszy się co najmniej o 40%, a w następnych latach odpowiednio o wartość procentową określoną w art. 1 ust. 1 lit. a rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) Nr 2160/2003 w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1003/2005, albo gdy docelowo odsetek stad z dodatnim wynikiem badań zostanie zredukowany do co najmniej 2 %.. Cel powinien zostać osiągnięty do końca 2010 roku.

Program stanowiący załącznik nr 1 do projektowanego rozporządzenia został opracowany w oparciu przepisy części A - E załącznika II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 2160/2003 z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność oraz rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1168/2006 w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) 1003/2005. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w części A załącznika II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2160/2003 w programie określono w szczególności:

- cel programu zwalczania niektórych serotypów salmonelli w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*),
- obszar geograficzny, na którym realizowany będzie krajowy program zwalczania niektórych serotypów salmonelli w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*),
- występowanie serotypów *Salmonelli* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- strukturę i organizację organów Inspekcji Weterynaryjnej,
- zatwierdzone laboratoria, w których dokonywać się będzie analizy próbek zgromadzonych w ramach programu,

- metody stosowane do wykrywania serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*),
- kontrole urzędowe w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) oraz pasz,
- środki podjęte w odniesieniu do ptaków lub produktów, u których wykryto serotyp *Salmonelli*,
- ustawodawstwo krajowe właściwe przy wykonaniu programu,
- zakres pomocy finansowej udzielanej przedsiębiorstwom paszowym i żywnościowym.

W programie przytoczono także informacje dotyczące przedsiębiorstw paszowych i żywnościowych objętych programem, a w szczególności:

- strukturę produkcji stad nieśnych o obsadzie > 350 kur niosek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- strukturę produkcji pasz,
- odpowiednie instrukcje dotyczące dobrych praktyk gospodarowania lub inne wytyczne obowiązujące w zakresie higieny w gospodarstwach rolnych, które mogą być wzięte pod uwagę przy realizowaniu programu,
- sposób wykonywania standardowego nadzoru weterynaryjnego nad gospodarstwami rolnymi,
- zasady wpisu gospodarstw rolnych do rejestru,
- zasady prowadzenia rejestrów w gospodarstwach rolnych,
- dokumenty towarzyszące zwierzętom i jajom wylęgowym w handlu oraz w obrocie z państwami trzecimi.

„Krajowy programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) na rok 2009”, stanowiący załącznik nr 2 do projektowanego rozporządzenia został opracowany zgodnie z zasadami określonymi w decyzji Komisji 2004/450/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającej standardowe wymagania w odniesieniu do treści wniosków o finansowanie przez Wspólnotę programów zwalczania, monitoringu i kontroli chorób zwierzęcych (Dz. Urz. UE Nr L 155 z 30.04.2004 r., str. 95) w celu uzyskania współfinansowania przez Unię Europejską środków finansowych wydatkowanych na realizację programu.

Program ten został zatwierdzony w drodze uchwały Nr 100/2008 Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2008 r., a następnie został przekazany przez Głównego Lekarza Weterynarii do Komisji Europejskiej wraz z wnioskiem o jego zatwierdzenie.

Przedmiotowy program uzyskał zatwierdzenie dla celów współfinansowania ze środków Unii Europejskiej, na mocy decyzji Komisji Europejskiej (dokument SANCO 3028/2008), wydanej na podstawie art. 24 ust. 5 decyzji Rady nr 90/424/EWG z dnia 26 czerwca 1990 r. w sprawie wydatków w dziedzinie weterynarii (Dz. Urz. UE L 224 z 18.8.1990, str. 19, z późn. zm.). Powyższy program powinien zostać wprowadzony w drodze rozporządzenia Rady Ministrów zgodnie z art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Począwszy od 2008 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest prowadzony i realizowany obowiązkowy program zwalczania pałeczek *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*), zgodnie z wymaganiami określonymi w:

- 1) rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)” na 2008 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 398);
- 2) rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 2160/2003 z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność
- 3) rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 1168/2006 w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wspólnotowego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniającym rozporządzenia (WE) 1003/2005.

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia z dniem 1 stycznia 2009 r. uzasadnione jest koniecznością kontynuacji realizacji „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)”, w roku 2009.

Dodatkowo, zgodnie z art. 20 ust. 1 lit. b decyzji Komisji (dokument SANCO 2038/2008), jednym z warunków uzyskania wkładu finansowego Wspólnoty na realizację programu jest terminowe wprowadzenie przepisów wykonawczych niezbędnych do realizacji programu.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa Rozwoju Wsi.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Projektowane rozporządzenie obejmuje swoim zakresem regulacji organy Inspekcji Weterynaryjnej. Po wejściu w życie program będzie miał także wpływ na producentów rolnych zajmujących się hodowlą kur niosek, rzeźnie, zakłady przetwórstwa produktów pochodzenia zwierzęcego oraz inne podmioty związane z sektorem drobiarskim.

2. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych

Wprowadzenie, w drodze rozporządzenia Rady Ministrów „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) na rok 2009”, zgodnie z art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, spowoduje określone skutki finansowe. Rzeczpospolita Polska, jako państwo członkowskie Unii Europejskiej, jest zobowiązana do zabezpieczenia środków finansowych na realizację programów corocznie w ustawie budżetowej. Wydatkowane w trakcie realizacji programu środki finansowe pochodzą z rezerwy celowej na zwalczanie chorób zakaźnej zwierząt, w tym na finansowanie programów zwalczania, badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej.

Szacowane koszty „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonelli* w stadach niosek gatunku kura (*Gallus gallus*)” w roku 2009 kwalifikowane do ubiegania się o współfinansowanie przez Wspólnotę wyniosą 63 125 160 zł.

Koszty poniesione przez budżet państwa w trakcie realizacji programu będą związane przede wszystkim z wypłatą odszkodowań hodowcom za zabite lub poddane ubojowi z nakazu organu Inspekcji Weterynaryjnej kury oraz za jaja konsumpcyjne. Zgodnie z art. 49 ust. 4 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w przypadku, gdy kury zostaną poddane ubojowi, koszty odszkodowania za te kury zostaną odpowiednio pomniejszone o kwoty uzyskane ze sprzedaży mięsa i ubocznych produktów pozyskanych z tych kur.

Ze środków budżetu państwa pokryte zostaną również koszty badań urzędowych wykonywanych rutynowo, jak również w przypadku dodatnich wyników próbek pobranych przez hodowców oraz badania skuteczności oczyszczania i odkażania przeprowadzonego po usunięciu z kurnika kur niosek zakażonych pałeczkami *Salmonella* objętymi programem.

3. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy

Wprowadzenie programu w życie rozporządzeniem Rady Ministrów, nie będzie wymagać zatrudnienia dodatkowych pracowników w powiatowych i wojewódzkich inspektoratach weterynarii oraz w Głównym Inspektoracie Weterynarii. Pobieranie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku pałeczek *Salmonella* będą wykonywać lekarze urzędowi lub lekarze wolnej praktyki, którzy dotąd sprawowali opiekę lekarsko-weterynaryjną nad gospodarstwami utrzymującymi drób.

4. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

Program będzie miał wpływ na zapewnienie bezpieczeństwa epizootycznego populacji drobiu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Celem programu jest bowiem redukcja poziomu zakażeń stad niosek gatunku kura (*Gallus gallus*) odzwierzęcymi pałeczkami *Salmonella*. W chwili obecnej nie jest jeszcze możliwa ocena faktycznej sytuacji epizootycznej w odniesieniu do występowania zakażeń pałeczkami *Salmonella* na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jednak z dostępnych danych wynika, że stopień zakażenia jest znacznie niższy, niż wykazały wyniki badań podstawowych u kur niosek, przeprowadzonych na podstawie decyzji Komisji 2004/665/WE z dnia 22 września 2004 r. dotyczącej badań podstawowych nad występowaniem bakterii *Salmonella* w stadach niosek gatunku *Gallus gallus*. W związku z powyższym realizacja programu nie wpłynęła znacząco na spadek produkcji jaj konsumpcyjnych w Polsce, lub na wzrost cen, natomiast z pewnością znacząco poprawiła ich jakość. Realizacja programu u kur niosek jaj konsumpcyjnych poprawi docelowo poziom zaufania konsumentów, ze względu na fakt, że producenci będą mogli udowodnić fakt pochodzenia jaj ze stad wolnych od zakażeń pałeczkami *Salmonella*. Długofalowym skutkiem realizacji programu może być więc wzrost spożycia jaj w Polsce. Ponadto ze względu na to, że jaja pochodzące ze stad zakażonych nie będą mogły trafiać na rynek do bezpośredniego spożycia jako jaj świeże, kolejnym długofalowym skutkiem realizacji programu będzie ograniczenie liczby zatruc pokarmowych związanych ze spożyciem jaj. W związku z tym faktem

zostaną zredukowane koszty leczenia ponoszone z budżetu państwa. Zmniejszenie poziomu zakażeń wpłynie również pozytywnie na możliwość handlu jajami pochodzącymi ze stad kur niosek, a co za tym idzie zwiększy konkurencyjność polskich hodowców drobiu na rynku Unii Europejskiej i na świecie.

Dodatkowo, należy zaznaczyć, że zgodnie z ust. 1 części D załącznika do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2160/2003 z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność, począwszy od dnia 1 stycznia 2009 r., jaja nie mogą być przeznaczone do bezpośredniego spożycia przez ludzi jako jaja konsumpcyjne, jeżeli pochodzą ze stada kur niosek objętego krajowym programem zwalczania, ze stada o nieznanym statusie zdrowotnym lub w odniesieniu do którego istnieje podejrzenie lub potwierdzono zakażenie *S. Enteritidis* lub *S. Typhimurium*.

5. Wpływ aktu normatywnego na sytuację i rozwój regionalny

Wprowadzenie w życie programu w drodze rozporządzenia będzie miało pośrednio pozytywny wpływ na sytuację i rozwój regionalny.

6. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany z organizacjami społecznymi i związkami branżowymi, w szczególności z Krajową Radą Izb Rolniczych, Krajowym Związkiem Rolników, Kótek i Organizacji Rolniczych, Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”, Konfederacją Pracodawców Polskich, Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Lekarzy Weterynarii Wolnej Praktyki „Medicus Veterinarius”, Ogólnopolskim Związkiem Zawodowym Lekarzy Weterynarii Inspekcji Weterynaryjnej, Polskim Związkiem Zrzeszeń Hodowców i Producentów Drobiu, Krajową Radą Drobiarstwa – Izbą Gospodarczą, Krajową Izbą Producentów Drobiu i Pasz a także z Krajową Izbą Lekarsko-Weterynaryjną oraz Państwowym Instytutem Weterynaryjnym - Państwowym Instytutem Badawczym.

Opracowano w Głównym
Inspektoracie Weterynarii:

Akceptował:

Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym: